O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KUTUBXONASI
INV. №

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2002 йил 13 июнь пайшанба

Сотувда эркин нархда

№ 124 (2952)

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 12 июнь куни Оқсаройда Арманистон Республикаси ташқи ишлар вазири Вартан Осканянни қабул қилди.

Учрашувда мамлакатимиз раҳбари мазкур ташриф Ўзбекистон билан Арманистон ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш учун янги имкониятлар очишини таъкидлади.

Меҳмон иқтисодий ҳамкорликнинг истиқболли ва ўзаро манфаатли соҳаларини белгилаш, бу борадаги қонунчиликни ривожлантириш имкониятларини ўрганиш мақсадида Ўзбекистонга келганини таъкидлар экан, самимий қабул учун Президент Ислом Каримовга миннатдорлик билдирди.

Суҳбат чоғида Ўзбекистон-Арманистон муносабатларининг ҳозирги аҳволи ва истиқболлари, сиёсий ва савдо-иқтисодий ҳамкорликни фаоллаштириш, транспорт коммуникациялари борасида алоқаларни ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди.

(ЎзА).

СУРАТЛАРДА: қабул пайти.

Абдувоҳид ТЎРАЕВ олган суратлар.

ҲУЖЖАТ ИМЗОЛАНДИ

Мамлакатимизга ташриф буюрган Арманистон ташқи ишлар вазири Вардан Осканян раҳбарлигидаги делегация аъзолари 12 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигида бўлди.

Суҳбат чоғида икки мамлакат ҳамкорлиги кўплаб соҳаларда яхши йўлга қўйилгани таъкидланди. Мамлакатларимиз ўртасидаги савдо-иқтисодий, сиёсий, гуманитар ва маданий алоқалар самарали кечмоқда. Бироқ натижалар қанчалик яхши бўлмасин, томонлар бундан ҳам юқори кўрсаткичларга эришиш учун барча имкониятларга эга.

Музокарада мамлакатларимиз ўртасидаги алоқаларни янада кенгайтириш ва ҳамкорликни ҳар жиҳатдан ривожлантириш борасида фикр алмашилди.

Ўзбекистон ҳамда Арманистон ташқи ишлар вазирликларининг ҳамкорлиги тўғрисидаги протокол имзоланди. Ҳужжатга Ўзбекистон ташқи ишлар вазири А.Комилов ҳамда Арманистон ташқи сиёсат маҳкамаси раҳбари В.Осканян имзо чекди.

(ЎзА).

Воқеа арафасида

МИНТАҚАВИЙ БАРҚАРОРЛИК ВА ҲАМКОРЛИКНИ КЎЗЛАБ

Эртага мамлакатимиз пойтахтида Марказий Осиёда барқарорлик ва хавфсизлик муаммоларига бағишланган халқаро конференция ўз ишини бошлайди. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Стратегик ва минтақалараро тадқиқотлар институти ҳамда Лондонда жойлашган халқаро Стратегик тадқиқотлар институти шафелигида бўлиб ўтадиган ушбу анжуманда бир қатор мамлакатлар ва нуфузли халқаро ташкилотларнинг вакиллари иштирок этишади. Ушбу муҳим анжуман арафасида муштарийларимиз эътиборига халқаро муносабатлар муаммолари бўйича мутахассис, тарих фанлар доктори, профессор А.Хўжаев билан суҳбат ҳавола этилади.

— Аҳат Хўжаевич, аввало, ушбу конференцияни ўтказишдан кўзланган мақсад ва вазифалар ҳақида тўхталсангиз.

— Барчага аёнки, сўнгги йиллар давомида рўй берган воқеалар Марказий Осиёда янги геополитик вазиятнинг вужудга келишига сабаб бўлди. Бу шароитда минтақадаги барча ва айниқса, Афғонистон билан чегарадош давлатлар учун хавфсизликни таъминлаш масалаларининг устуворлиги алоҳида аҳамиятга эгадир.

Мазкур мамлакатда аксилтеррористик амалиётнинг амалга оширилиши, тикланиш жараёнларининг Марказий Осиё минтақасига таъсир этиш муаммоларига халқаро ҳамжамиятнинг диққат-эътибори тобора ортиб бормоқда. Конференцияни ўтказиш ғояси можаролардан кейинги даврда минтақавий барқарорлик масалаларига эътибор ва қизиқиш кучаяётганлигининг ўзига хос кўриниши десак, муболаға бўлмайди.

Анжуманнинг бош вазифаси — минтақавий хавфсизликка таҳдидлар ва уларнинг олдини олиш борасидаги минтақавий ҳамкорлик истиқболлари билан боғлиқ масалаларни муҳокама этишдан иборат. Ушбу тадбирда АҚШ, Буюк Британия, Россия, Хитой, Эрон, Афғонистон, Марказий Осиё мамлакатларининг вакиллари, БМТ, ЕХҲТ, НАТО, Европа Иттифоқи, шунингдек, хориждаги йирик тадқиқот марказларининг мутахассислари иштирок этишади. Улар Афғонистонда можародан кейинги даврдаги тикланиш дастурларини амалга оширишда алоҳида ўринга эга бўлган Марказий Осиё давлатлари ўртасидаги ҳамкорлик ва иқтисодий ривожланиш стратегиясини ишлаб чиқиш бўйича фикр алмашишади.

— Сиз ушбу нуфузли анжуманнинг мамлакатимиз пойтахтида ўтказилишини қандай баҳолайсиз?

— Бундай муҳим ва нуфузли тадбирнинг Тошкентда ўтказилишини хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш халқаро ҳамкорликни ривожлантириш борасидаги масалалар бўйича Ўзбекистон тутган фаол позициянинг жаҳон миқёсида эътироф этилиши сифатида баҳолаш мумкин.

(Давоми 3-бетда).

ХАЛҚАРО АНЖУМАН

Нукусда Ўзбекистон Республикаси минтақаларига чет эл сармоясини жалб этишга бағишланган халқаро анжуман бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиз вазирликлари ва идоралари, корхона ва ташкилотлари раҳбарлари, Ўзбекистондаги дипломатик корпус, халқаро молия ташкилотлари, банклар ва чет эл компаниялари ваколатхоналари, қўшма корхоналар вакиллари иштирок этди.

Анжуманни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Р.Азимов бошқарди.

Анжуманда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси А.Тожиев минтақанинг хорижий сармоя жалб этиш имкониятлари ҳақида маъруза қилди.

Ўзбекистон ташқи иқтисодий алоқалар вазири Э.Ғаниев иштирокчиларни мамлакатимизда хорижий сармоядорлар учун яратилаётган имтиёзлар, қулай шарт-шароит билан таништирди.

Бугунги кунда Қорақалпоғистонда чет эл сармояси жалб этиш, рақобатбардош ва харидоргир маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш борасида кўплаб ишлар амалга оширилмоқда. Чет эл сармояси ҳисобига ташкил этилган 32 корхона, шу жумладан, 28 қўшма ва 4 шўъба корхона самарали фаолият кўрсатмоқда.

Тадбир доирасида қатнашчилар қирқдан ортиқ корхона, фирма, қўшма корхона, компания, ҳунармандлар томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар кўргазмасини томоша қилди. Ўзаро манфаатли битимлар тузилди.

— Чимбой туманида 6 минг тонна пахта толасини қайта ишлашга мўлжалланган корхона бўйича лойиҳани амалга оширмоқчимиз, — дейди италиялик тадбиркор Бруно Туллиген. — Қўшма корхона тузиб, ушбу лойиҳани четдан кредит олмасдан, компаниянинг ўз маблағлари ҳисобига амалга оширмоқчимиз. Мақсадимиз амалга ошиши учун маҳаллий ҳокимият органлари барча имкониятни яратиб бермоқда.

Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси М.Ерниёзов иштирок этди.

А.ОРТИҚБОЕВ,
ЎзА мухбири.

ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИДА УЧРАШУВ

13 июнь куни Тошкентда НАТО Илмий қўмитасининг кўчма мажлиси очилади. Шу муносабат билан алянс Бош котибининг фан ва атроф-муҳит масалалари бўйича ўринбосари Жан Фурнэ мамлакатимизга ташриф буюрган. Тадбир арафасида меҳмон Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов билан учрашди.

Суҳбатда Ўзбекистон билан НАТО турли соҳаларда жуда яқин ҳамкорлик алоқалари ўрнатгани қайд этилиб, айниқса, ҳозирги кунда ўзаро муносабатлар ўзининг юксак чўққисига чиққани алоҳида таъкидланди. Ўзбекистон алянс доирасида амалга оширилаётган аксарият дастурларда фаол иштирок этмоқда. Тошкентда алянс илмий қўмитасининг кўчма мажлиси ўтказилаётгани эса Ўзбекистон — НАТО алоқаларининг қамрови кенгайиб бораётганидан яна бир далолатдир.

Музокараларда Марказий Осиё минтақасидаги муаммолар билан бир қаторда, Ўзбекистон ҳамда НАТО ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш, келажакда амалга оширилиши эҳтимол тутилаётган дастурлар ва томонларни қизиқтирган бошқа масалалар юзасидан фикр алмашилди.

(ЎзА).

КУРАШ ДУНЁНИ ЗАБТ ЭТМОҚДА

Пойтахтимизда “Ўзбек кураши — азалий маънавий қадриятимиз” мавзуида илмий-амалий семинар бўлиб ўтди. Анжуман республика “Маънавият ва маърифат” маркази, Ёзувчилар уюшмаси ва Халқаро кураш академияси ҳамкорлигида ташкил этилди.

Республика “Маънавият ва маърифат” маркази раҳбари А.Болиев бошқарган мазкур анжуманда таъкидланганидек, ўзбек курашини бугунги кунда дунёнинг энг чекка мамлакатларида ҳам яхши билишади, севимли спорт тури сифатида ардоқлашади. Дарҳақиқат, ҳозир миллий кураш каби тез ва кенг оммалашаётган, ривож топиб бораётган спорт тури кам. Осиё, Европа, Лотин Америкаси, Африка мамлакатларида кураш бўйича миллий федерациялар ташкил этилаётгани, нуфузли халқаро мусобақалар ўтказилаётгани бунинг яққол далилидир.

Анжуманда курашни мамлакатимизда ва дунё миқёсида кенг тарғиб ва ташвиқ этишни янада кучайтириш зарурлигига эътибор қаратилди. Бу борада амалга оширилиши зарур бўлган тадбирлар режаси белгилаб олинди.

Б.НОРБОЕВ,
ЎзА мухбири.

Хушхабарлар

ЙИЛЛИК РЕЖА УДДАЛАНДИ

Жиззах вилояти пиллакорлари 472 тонна «кумуш тола» йиғиштириб олиб, йиллик режани бажардилар. Бу ўтган йилдагидан юз тонна кўпдир. Пилла хирмонида, айниқса, Жиззах, Ғаллаорол, Зарбдор ҳамда Мирзачўл туманлари пиллакорларининг ҳиссаси салмоқли бўлди. «Пахтакор» хўжалигидан Л. Оролова, «Туркистон» хўжалигидан О. Бибўсинова, М. Дадажонов номли жамоадан М. Алиқулова, Абдуолимов номли хўжаликдан М. Исмоилова ва «Пахтазор»дан Р. Мамажоновалар эса энг юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Баҳриддин САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ВИЛОЯТДА БИРИНЧИ

Ховос туманидаги мева ва сабзавотчиликка ихтисослашган Бобур номли ширкат хўжалиги вилоятнинг тошлоқ ва сув бирмунча танқис ҳудудида жойлашган. Лекин хўжалик ғаллакорлари фидокорона меҳнат қилдилар. Ҳар гектар ердан 30,1 центнердан, жами 600 тонна дон олиниб, вилоятда биринчи бўлиб шартнома режаси бажарилди. А. Жўраев, Д. Раҳмонов ва М. Одилов каби оилавий пудрат аъзолари эса ҳосилдорликни 43-46 центнерга етказдилар.

Ғаллакорлар қўшимча 278 тонна сара дон етиштириш йўлида ғайрат-шижоат кўрсатмоқдалар.

А. ХОНИМҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЯНГИ ДАСТУРЛАР

Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги қошидаги Бирлашган ҳайъатнинг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Президент Ислом Каримов томонидан белгилаб берилган Ўзбекистон Республикасининг ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг стратегик устуворликлари асосида ишлаб чиқилган 2010 йилгача бўлган давр мобайнида аҳолини иш билан банд этишнинг оқилона таъминланиши дастури ва Малакали кадрлар тайёрлаш дастури лойиҳалари кўриб чиқилди.

Йиғилишни Бош вазир ўринбосари, Макроиқтисодиёт ва статистика вазири, Бирлашган ҳайъат раиси Р.Азимов бошқарди.

Кўриб чиқилган масалалар юзасидан Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги, Марказий банк ва бошқа иқтисодий идоралар раҳбарлари сўзга чиқди.

Дастурлар лойиҳалари муҳокамасида янги иш ўринлари ва мутахассислар тайёрлаш бўйича тахминларни 2010 йилгача бўлган даврда иқтисодиёт соҳалари ва мамлакат ҳудудларидаги таркибий ўзгаришлар, ривожланиш кўрсаткичлари билан мослаштирилиши ҳамда уларнинг молиялаш манбалари ва йўналишлари бўйича мутаносиблаштирилиши масаласига алоҳида эътибор қаратилди.

Бирлашган ҳайъат 2010 йилгача бўлган давр мобайнида аҳолини иш билан банд этишнинг оқилона таъминланиши дастури ва Малакали кадрлар тайёрлаш дастури лойиҳаларини асосан маъқуллади ва уларни Вазирлар Маҳкамаси муҳокамасига киритишни тавсия этди.

(ЎзА).

ХИТОЙ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ТАШРИФИ

Мамлакатимизда Хитой Халқ Республикасининг Миллатлар иши бўйича қўмитаси раисининг ўринбосари Ли Цзинью раҳбарлигидаги делегация меҳмон бўлиб турибди. Делегация аъзолари Ўзбекистон Хорижий мамлакатлар билан дўстлик ва маданий-маърифий алоқалар жамиятлари кенгашида бўлди.

Ўзбекистон ХХР билан сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий соҳаларда самарали ҳамкорлик қилиб келмоқда. Таъкидлаш жоизки, бундай хайрли ишларда халқ дипломатиясининг ҳам муносиб ўрни бор. Пойтахтимизда Ўзбекистон-Хитой дўстлик жамияти фаолият юритиб келмоқда. Мазкур жамият саъй-ҳаракатлари натижаси ўлароқ маданий-маърифий соҳада кўплаб қўшма тадбирлар ўтказилмоқда.

Кенгаш раиси Н.Иброҳимов билан мулоқот чоғида икки мамлакат ўртасидаги алоқаларни ривожлантиришда халқ дипломатиясидан янада самарали фойдаланиш хусусида гап борди.

(ЎзА).

УЧ ЮЛДУЗЛИ МЕҲМОНХОНА

13 июнь куни “Ўзбекистон Республикаси ҳудудларини ривожлантиришга хорижий сармояларни жалб қилиш” мавзуида ўтказиладиган халқаро анжуманда қатнашиш учун Хоразм вилоятига ташриф буюрган республикамизда фаолият юритаётган хорижий дипломат ва чет эл ишбилармон доираларининг юз нафарга яқин вакили Урганчда барпо этилган уч юлдузли “Хоразм-Палас” меҳмонхонасининг тантанали очилиш маросимида иштирок этиб, унинг дастлабки меҳмонлари бўлди.

Мамлакатимизнинг ушбу қадимий воҳаси салоҳиятини янада юксалтиришда ўзига хос аҳамиятга эга ҳар икки воқеа фақат бир вақтда ўтаётгани учунгина эътиборга сазовор дейиш масала моҳиятини тўла ифода эта олмайди. Замонавий хизмат кўрсатиш имкониятларига эга меҳмонхона очилишининг ўзи хорижий шериклар билан муваффақиятли ҳамкорликка ёрқин мисол бўла олади.

Мазкур ҳамкорлик ўтган йилнинг апрель ойида “ЎзОлмонхотелз” Ўзбекистон-Германия қўшма корхонасининг буюртмасига кўра аввалги “Хоразм” меҳмонхонасини капитал қайта таъмирлаш билан бошланган эди. Қисқа вақт ичида яна бир қўшма корхона, яъни “Veno Gmbh” Болгария-Германия фирмаси турли қурилиш ва монтаж ишларини бажаришга, шунингдек, бу ерда умумий қиймати 6,15 миллион еврога тенг энг замонавий меҳмонхона ускунасини ўрнатишга эришди.

— Энди “Хоразм-Палас” меҳмонхонаси энг нозик дидли мижозларнинг ҳам талабини қондириши мумкин, — дейди меҳмонхона бош менеджери Александр Баържиев. — Меҳмонхонада 103 та хона, жумладан 64 та бир ўринли хона, шунингдек, энг обрўли меҳмонлар учун иккита апартамент мавжуд бўлиб, уларда мижозларга юксак савияда хизмат кўрсатилади. Бу ерда аввалбошданоқ умумжаҳон андозаларидан юқори бўлган Европа андозалари бўйича хизмат кўрсатишга қарор қилинди. Масалан, ушбу меҳмонхона вилоятда ҳозирча ноёб бўлган автоном тозалаш тизими ва ичимлик сувини озонлаштириш ускунаси билан жиҳозланган.

Шунингдек, ресторан, бар, машғулот зали, теннис корти ва сузиш ҳавзаси ҳам мижозлар хизматида бўлади. Ишбилармон кишилар учун меҳмонхонада энг замонавий компьютер техникаси, Интернет ахборот тармоғига уланган компьютерлар билан жиҳозланган анжуман-зал ва бизнес-марказ мавжуд.

“Хоразм-Палас” меҳмонхонасининг тақдимот маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Р.Азимов, ташқи иқтисодий алоқалар вазири Э.Ғаниев ва Хоразм вилояти ҳокими И.Бобожонов иштирок этди.

Т. ШАМАКОВ,
ЎзА мухбири.

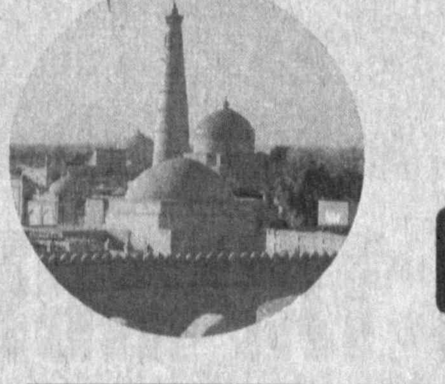

2-мақола

ХОРАЗМДА фидойилар яшайди

...Шу тупроқда мураккаб табиий шароит қийинчиликларига чидаб, уларни енгиб яшайдиган инсонларга дунёнинг энг гўзал ўлкаларини мақтаб, ўша жойларга бориб яшайсанми, деб сўраса, ишончим комилки, уларнинг барчаси хоразмча қилиб «йўқ, бармийман», дейди...

Мана сизларга ўз юртини севиш, ўз юртини ардоқлаш, ўз юртига садоқат билан яшаш.

Ислом КАРИМОВ.

Дуо билан эл кўкарар

7 июнь, жума куни тонгда Хоразм вилояти ҳокими Ислом Бобожонов раҳбарлигида туман ҳокимлари, мутахассислар, хўжалик раҳбарлари ва бир гуруҳ фахрийлар Хивага тўпландилар. Улар Ота дарвозадан кўҳна шаҳар ичкарисига кириб, Паҳлавон Маҳмуд мақбарасини зиёрат қилдилар. Бу — ғалла йиғими олдидан ўтказиладиган анъанавий тадбир эди. Муқаддас гўшада улкан мавсумнинг баракали бўлиши учун оқсоқоллардан дуо олинди, элу юртга, меҳмонларга наҳорги ош тортилди. Шу тариқа йиғилганлар бобокалонларимиздан имдод тиламадилар, балки уларнинг руҳи покларини шод этиб, тўғри далага — Хива туманининг «Ўзбекистон» ширкат хўжалигига йўл олдилар. Бу ерда вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Рўзибой Бекчонов оилавий пудрат, пудратчи ва хўжалик ўртасидаги муносабатлар, чек дафтарчасини юритиш йўллари хусусида кўргазмали қуроллар асосида тушунча берди. Барча масалалар ушбу хўжалик пудратчиси Муқаддас Раҳимованинг иш фаолияти мисолида тушунтирилди. Айниқса, чек дафтарчасини юритиш қатъий вазифа қилиб қўйилди. Ҳатто чек юрмагунча қишлоқ хўжалигида ислоҳот ҳам олга юрмайди, деган хулосага келинди.

Сўнгра улар пудратчи даласига ўрнатилган сув иншоотларига юзландилар. Вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари Жумабой Ўтамов сув ва ундан оқилона фойдаланиш хусусида ўта жиддий фикрлар айтди. Дарҳақиқат, «Ориқ отга қамчи оғир, тешик томга томчи оғир», деганларидек, вилоят аҳли икки йилдан буён анча оғир вазиятни бошидан кечириб келмоқда. Бу йил, ҳарқалай, жиддий муаммолар кам. Аммо бу сувдан хўжасизларча фойдаланиш керак, дегани эмас. Сув — табиий бойлик, дейилди семинарда, биз бошқа бойликларни сотиб оламиз, сув эса ўзи келиб турибди. Буни биз ўйламаймиз ҳам. Ваҳоланки, биргина Хоразм вилояти Сурия мамлакати фойдаланадиган сувдан 146 марта кўп миқдорда сув ишлатар экан. Давлат эса ҳар гектар ерга ишлатиладиган сув учун 14,5 минг сўм маблағ сарфлайди. Шу туфайли сувдан фойдаланувчилар билан таъминотчилар ўртасида даврлар бўйича шартнома бўлиши шарт. Ҳар йилнинг ўз хусусиятларидан келиб чиқиб, ҳар бир субъектда чекланган сув лимитлари бўлиши лозим. Йўқса, сув мутлақо берилмайди. Чекланган лимитдан ортиқча фойдаланганлик учун жаримага тортилиши қатъий белгиланиб қўйилиши керак.

Шундан кейин семинар қатнашчилари ушбу хўжалик ижарачиси Азим Аҳмедов даласини кўздан кечиришди. Ижарачи 2 гектар ерга пиёз экибди. Пиёзни йиғиштириб олгач, шолғом, турп экишни мўлжаллаётган экан. Ўтган йили 1 гектар майдондан 700 минг сўм даромад олибди.

Ҳозир ҳар гектар ер ижара учун бир йилга 200-300 минг сўмдан берилаётган экан. «Хўш, агар ернинг бал-бонитети яхши бўлса, нега унинг нархи бир хил бўлиши керак экан?» деган масала ўртага қўйилди семинарда, бугун ҳар бир ширкат хўжалиги раҳбари дўппини олиб қўйиб ўйлаб кўрсин, аниқ ҳисоб-китобларини қилсин. Ижарага ер бериш тендерини ўтказиш лозим. Аммо бу адолатли бўлиши керак. Тендер кабинетларда ҳал этилмаслиги даркор. Буғдойлардан бўшаган ерлар ҳам тендерга қўйилсин. Унинг нархини раис ёки бош пудратчи эмас, тендер иштирокчилари «Кимошди» савдосида ҳал қилишлари лозим бўлади.

Вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармасига қарашли «Класс» таъминот ва техник хизмат кўрсатиш марказидан келтирилган янги комбайнни семинар қатнашчилари ўраб олишди. Вилоятда ҳозир 62 та шундай комбайн бор. Томорқалардан ташқари вилоят бўйича 30 минг гектар ерда ғалла ўстирилмоқда. Комбайнлар ўримга тайёр. Аммо комбайн кириши учун дала тайёрми? Буғдой тоза пишганми, қуруқми? Бурилиш жойларидаги буғдой ўриб олинганми, чеклар текисланганми? Умуман, ҳар бир пудратчида, фермерда даланинг ўримга тайёрлиги тўғрисида сертификат бўлиши керак. Бўлмаса, далага комбайн кирмайди. Комбайннинг ҳам техник тайёргарлиги ҳақида сертификати бўлиши талаб этилади. Барча ҳосил чет эл комбайнлари ёрдамида тез ва соз йиғиштириб олиниши керак. Йўқса, такрорий экин экиш кечикиб кетади.

Семинар қатнашчилари, шунингдек, бошқа кўплаб масалалар хусусида ҳам суҳбатлашиб олдилар. Айрим муаммолар юзасидан баҳслар ва мунозаралар ҳам бўлди. Деярли кўп масала шу ернинг ўзида ҳал этилди. Энг муҳими, хоразмлик деҳқонлар бу ерда тажриба алмашдилар, билмаганини билиб, билганини ўзгаларга ўргатдилар. Вилоятда бундай очиқ дала семинарлари тез-тез ўтказиб турилишини айтишди. Дарҳақиқат, германиялик меҳмон беҳуда дастхат ёзиб қолдирмаган экан: «Мен Германиянинг ўзида далада ишловчиларнинг Хивалагидек миришкорлигини кўрмаганман».

Бу фикрга мен ҳам ич-ичимдан қўшилдим.

(Давоми 2-бетда).

(Давоми. Боши 1-бетда):

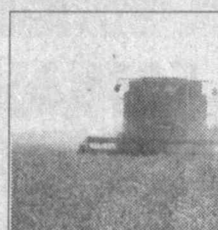

ХОРАЗМДА фидойилар яшайди

«Тариғи пишганнинг товуғи бўлма»

Мен пайвандланган бир дарахтда икки хил мева пишишини эшитган эдим. Аммо Хонқа туманидаги Мичурин номли боғдорчиликка ихтисослашган фермер хўжалиги раҳбари Собиржон Раҳимбердиев кўрсатган олмани кўриб, танг қолдим. Олма дарахтига дўлана, беҳи ва нок пайвандланган, энг қизиғи, ҳаммаси ғиж-ғиж ҳосилга кирган эди. Балхи, шотут, донатут, ўрик, олма, узум, нок, олмурут, бодомларнинг ҳосили шунчалик кўпки, нариёғи йўқ. Олмақоқини қайнатиб, ширасини идишларга солиб дарахтларга осиб қўйган. Бу ҳосилга тушадиган қурт-капалаклар учун қопқон вазифасини ўтайди.

Ўн бир гектарлик боғдан ўтган йили 61,5 миллион сўм даромад қилинган. Бир гектар майдонда 4 йилдирки, 20 мингта Калифорния тераги ўсмоқда. Ернинг унумдорлигини яхшилаш мақсадида фермер тариқ эккан, кейин беда ўстирган. Биргина тариқзорга 25 тоннадан ортиқ ўғит солинган. Эътиборлиси, Собиржон аканинг хўжалигида бульдозердан тортиб, ҳайдов тракторигача, дори пуркагичдан тортиб «КамАЗ»гача бор.

— Бировга қарамлигим йўқ, — дейди Собиржон ака. — Тариғи пишганнинг товуғи бўлишни ёмон кўраман. Астойдил меҳнат қилсанг, ниятингга эришасан. Яқинда иссиқхона қурмоқчиман. Унда дарахт қаламчалари етиштираман. Ҳар қандай дарахтни қаламчасидан кўкартириш мумкин. Муҳими, қилаётган ишингга, касби-корингга меҳр бўлсин.

— Собиржон ака меҳр ҳақида беҳуда гапирмади, — дейди «Ўзбекистон» ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Бекжон Матёқубов. — Унинг нафақат ўсимлик дунёсига, ҳайвонот оламига ҳам меҳри баланд. Боғида мўъжаз қўриқхонаси ҳам бор. Унда ёввойи ўрдак, қуён, каклик, тустовуқ ва бошқа кўплаб паррандалар боқилади. Балки эшитгандирсиз, унинг ярадор турнани даволаб, сафга қайтаргани ҳақида газеталарда ёзишган.

Менга бу табиат шайдосининг яна кўп фазилатлари ҳақида гапириб беришди. Аслида Собиржон ака табиатнинг оддий шайдосигина эмас, унинг қўли гул ва бағри дарё яратувчиси ҳамдир. Хоразмда Собиржон ака сингари одамлар қанча экан? Юзтами, мингтами, балки миллиондан ортиқдир?

Хоразмликлар — яратувчи халқ, дейишларининг боиси шу эмасми?

Деҳқоннинг шаҳардаги кўмакчиси

— Эй, биродарлар 14 тонна кунгабоқар уруғи олиб келдим. 280 гектар ерга етади. Уруғини берай, ёнилғисини берай, ўғитини берай, экинглар. Етиштирилган маҳсулотнинг 20 фоизи менга қолса бўлди, 80 фоизи сизларга. Розимисизлар?

Хивада ўтказилган очиқ дала семинарида фермер хўжалиги раҳбарларига шундай деб мурожаат қилмаганида, мен «Урганчёғ» очиқ турдаги акциядорлик жамияти директори Баҳодир Бобожоновни танимаган ва бу корхонага ташриф буюрмаган бўлар эдим. Кейинги суҳбатлардан маълум бўлдики, кунгабоқардан 40 фоизгача ёғ олиш мумкин экан. Шунингдек, директор жон куйдираётган ўша 20 фоизлик маҳсулот корхонага 1 миллиард 400 миллион сўм миқдорида даромад келтирар экан.

— Аҳил оилада бешик бўшамас, — дейди директор. — Биз ширкат хўжаликлари, фермерлар билан қанчалик аҳил бўлсак, қўлимиз ҳам бўш қолмайди, чўнтагимиз ҳам. Масалан, ширкат хўжаликлари билан тузиладиган шартномада 5 фоизгача шелуха ва шрот комбинат ҳисобига қолдирилиши кўзда тутилади. Ахир бизга ем олиш ҳақида аҳолидан қанчалаб ариза тушмайди, дейсиз. Тирикчилик, ҳаммасининг мол-ҳоли бор. Қолаверса, ўша фоизни ҳам биз аҳолига сотамиз.

Шартномаларга мувофиқ, жамиятга 73 минг 928 тонна техник чигит келиши керак эди. Шу йилнинг 1 июнига қадар 58 минг 526 тонна хомашё олинди. Ширкат ва фермер хўжаликларига топширган чигитлари учун шу кунга қадар 76,5 фоиз истеъмол ёғи, 78,5 фоиз пахта шроти, 69,0 фоиз шелуха берилди. Бу бултургига қараганда икки ҳисса кўп, деганидир.

Умуман, жамиятда амалга оширилаётган хайрли ишлар, жумладан, маҳаллий хомашёни қайта ишлаш бўйича ташкил этилаётган қўшма корхоналар, цехлар ҳақида узоқ гапириш мумкин. Бу ҳақда, эҳтимол, гали келганда айтилар. Аммо биз жамиятнинг 198 гектар ёрдамчи хўжалиги борлиги, шундан 96 гектарига чигит, 15 гектарига буғдой экилгани, 1,5 гектар иссиқхона ишлаб турганлиги, унда етиштирилаётган маҳсулотлар тўғридан-тўғри корхона ошхонасида ишлатилаётганлигини айтиб ўтмасак бўлмас. Шунингдек, жамиятнинг шаҳарни ободонлаштиришда, қишлоқ мактабларини таъмирлашда, қариялар оромгоҳларини ишга туширишда ва яна бир қатор хайрли ишларда ҳам салмоқли ҳиссаси бор. Жамият қошидаги «Ўзхимвект» Ўзбекистон-Россия қўшма корхонаси эса дунёда биринчи марта олеин ва пальмитин ёғ кислоталари ишлаб чиқаришни йўлга қўйганлигини эшитганмисиз? Хуллас, бу ишчан жамоа ўз тадбиркорлиги, омилкорлиги билан қишлоқни шаҳарга, шаҳарни эса қишлоққа яқинлаштираётир.

Уят ўлимдан қаттиқ

Қўшкўпир тумани ҳокими Бахтиёр Ражабов гаражда кимгадир дона-дона қилиб гапираётган экан. Бир томонда 4 та янги комбайн турибди.

— Ҳар ким ўз ишини пухта бажарса, ҳеч кимга ортиқча юмуш қолмайди. Комбайнлар 6 та бўлиши керак эди. Охунбобоевликлар қарзини тўламаса, комбайнни бермаймиз, дейишибди, — бизга тушунча берди ҳоким. — Булар эса индамай келаверибди. Шундай деди-ю, ҳоким таъминот маркази билан боғланди. Вазиятни тушунтирди, транш келгани ҳамон пул кўчириб беришини айтди. Масала ҳал бўлди-қўйди.

Бу гаплардан таъминотчи табиийки, изза бўлди, бўйнини хам қилиб, узр сўради. Шунда менинг кўнглимдан бир ўй ўтди. Таъминотчи энди ишни бундай чала қолдирмайди. Ваҳоланки, ҳоким уни кўпчиликнинг олдида очиқчасига сўкиши ҳам мумкин эди. Хоразмлик деҳқонларнинг ҳам, раҳбарларнинг ҳам сўкинишганини кўрмадим. Қошиқ билан ош бериб, сопи билан кўз чиқарадиганлар камми? Тилга олиб бўлмайдиган сўзлар билан лафзини ҳаром қиладиган раис, ҳоким ва бошқа раҳбарлар йўқ дейсизми? Хоразмда сўкмайди. Уялтиради, изза қилади. Уят эса ўлимдан қаттиқ.

— Инсон маънавияти бир дакки билан ёки бир-икки йилда шаклланиб қолмайди, — дейди туман халқ таълими бўлими мудири Бектурди Собиров. — Бу, биринчидан, генетика билан боғлиқ, қолаверса, йиллар, даврлар керак бунинг учун. Дастлаб бола маънавияти, унинг маънавий ва руҳий оламида эркинлик ва миллий ғурур туйғуларини шакллантиришимиз керак. Шунда улар миллатимиз қадриятларини улуғлаб, авлодлар ишига садоқатли бўлади. Биз, ҳарқалай мавжуд 54 та мактаб ва лицейларимизда ўқувчиларни ана шу руҳда тарбиялашга интилаяпмиз. Бу борада бизга ота-оналар ва маҳалла қўмиталари ҳам ёрдам бераяпти. Ўз навбатида биз ота-оналар рейтингини ҳам юритамиз. Уларнинг жамоат ишига аралашуви, мактаб тадбирларида қатнашуви, фарзандларининг яхши ўқишлари учун қай даражада шароит яратиб берганлиги ва пировард натижада боласининг ўқишга кирган-кирмаганлиги ҳам рейтинг кўрсаткичида алоҳида ҳисобга олинади ҳамда тўпланган балл ота-оналар қўмитаси йиғилишларида эълон қилинади. Бундай баҳодан, табиийки, ота-оналар ҳам ҳушёр тортишади, масъулияти ортади.

Маҳаллаларга бизнинг жамоатчи педагог-психологларимиз биркитилган. Кичкинтойларни мактабга тайёрлаш йил бўйи давом этади, бу борада мунтазам машғулотлар олиб борилади.

Хўш, буларни мен нима учун айтаяпман? Ёшлар — бизнинг келажагимиз, деймиз. Улар бизнинг юзимиз, дунё тамаддуни олдида айтадиган сўзимиз ҳамдир. Маънавияти бутун одамгина ватанпарвар, ўз элига садоқатли бўла олади. Эртага хўжалик юритиш, мулкка эгалик қилиш учун ҳам илм керак!

Шу аснода туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғи Қадамбой Ортиқов суҳбатга аралашди:

— Айниқса, ҳозирги фермерлар ҳуқуқий масалаларда унча-мунча юристни шошириб қўяди. «Халқ сўзи»да чиқаётган қонунларни қирқиб, ёнида олиб юришади. Яқинда денг, биттаси ҳатто «МТПдагилар қачон бизнинг олдимизга келиб шартнома тузишади, биз таъминотчимиз, ахир?» деб талаб қилди. Хуллас, келажак деҳқони кетмон эмас, компьютер кўтариб юрса, ажаб эмас.

Маржон орасидаги гавҳар

Урганчга бундан икки йил муқаддам боргандим. Кеча бу шаҳар кўчаларини айланиб, танимай қолдим. Кенг ва ёруғ кўчалар, хиёбонлар, бир томонда Жалолиддин Мангуберди сайилгоҳи, бир ёнда Авесто боғи. Амур Темур боғи ҳам тўла таъмирланибди. Кўплаб маъмурий бинолар, мактаб ва коллежлар ишга туширилибди. Гимнастика мактаби ёнида эса Олимпия заҳиралари коллежи қад ростламоқда. Хуллас, ҳазрат Навоий дебдиларким: «...бирбир на дейин, бошдин оёғинг яхши».

Дарҳақиқат, хоразмликлар бугун чўлда ҳам, ёнда ҳам, қишлоқда ҳам, шаҳарда ҳам бунёдкорлик руҳи билан меҳнат қилмоқдалар. Мен буни қишлоқ хўжалигида ҳам, саноатда ҳам, қурилиш ва алоқа соҳаларида ҳам ҳис этдим, кўрдим, гувоҳи бўлдим. «Урганчёғ» акциядорлик жамияти директори таъкидлаганидек, муаммолар ҳам бор, аммо уни бу юрт одамлари бировнинг олдида дастурхон қилиб ўтиришмайди, «Уни ўзимиз эплаймиз. Нолиш — ожизлик белгиси», деб ҳисоблайдилар. Улар «йиғласа онам йиғлар, қолгани ёлғон йиғлар», деган нақлга тўла амал қиладилар.

Давлатга пилла топшириш режасини бирин-кетин адо этган туманлар ҳозир бутун диққат-эътиборини ғаллани нест-нобудсиз йиғиштириб олишга, ғўза парваришига ва такрорий экин экишга қаратганлар. Барча куч-қудрат ва техника ана шу хайрли ишларга жалб этилган. Хоразмликларнинг шаҳду шижоати, тажрибаси, омилкорлиги бу вазифаларнинг тўла-тўкис уддаланишидан далолат бериб турибди.

Хоразм — Ўзбекистон аталмиш маржон орасидаги гавҳардир. Хоразмликлар эса бу гавҳарга ҳеч қачон гард юқтирмайдилар.

Яна бир ғамхўрлик

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг хоразмлик деҳқонлар, фидойи инсонларнинг меҳнатини қадрлаб айтган сўзларини юқорида келтириб ўтдик. Очиғини айтганда, бу инсонларнинг келажакка катта ишонч билан қараб, меҳнат қилаётганликлари, вилоят шаҳар ва қишлоқларининг обод бўлаётганлиги, аҳоли турмуш тарзи фаровонлашаётганлиги замирида мамлакатимиз раҳбарининг улкан ғамхўрлиги ва бевосита рағбати ҳам мужассамдир. Эсингизда бўлса, ўтган йили воҳа меҳнаткашлари учун жуда оғир йил бўлди. Шундай бир пайтда Вазирлар Маҳкамасининг «Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишга доир қўшимча чора-тадбирлар ҳамда сув танқислиги оқибатларини енгиллаштириш тўғрисида» қарори эълон қилинди ва мазкур ҳужжат ижроси юзасидан талай хайрли ишлар амалга оширилди. Қолаверса, кеча мазкур мақола саҳифаланаётганда Юртбошимизнинг ушбу воҳа тараққиётида муҳим силжиш бўладиган ҳужжатга имзо чекканлиги аён бўлди. Яъни Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида кичик ва ўрта корхоналарни ривожлантиришни рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони матбуотда эълон қилинди. Демак, эндиликда Хоразмда ўрта ва кичик бизнес янада тараққий топади ва бу вилоят, қолаверса, мамлакат иқтисодиёти ривожига катта улуш бўлиб қўшилади. Энг муҳими, юрт ободлашади, турмуш фаровонлашади. Хоразмлик фидойи инсонларга бу борада ҳам ишонса бўлади!

Эсиргап БОЛИЕВ.
«Халқ сўзи»нинг махсус мухбири.

Тошкент вилоятининг Бекобод тумани ғаллазорларига ҳам ўроқ тушди. Бу юмушни биринчилардан бўлиб «Авангард» ширкат хўжалиги ғаллакорлари бошлаб бердилар. Ушбу жамоада 820 гектар ерга ғалла экилган бўлиб, унинг ҳаммаси 102 нафар пудратчининг ихтиёрига берилган эди. Пудратчилар эса барча майдонларда мўл ҳосил етиштирдилар. Шу боис улар «Ҳар гектар ердан ўртача 50 центнердан сара дон йиғиштириб оламиз!» дейишмоқда.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) комбайнчилар Аҳмадали Қўшматов ва Даврон Эргашев, пудратчи Ғайрат Алиқулов, туман ҳокимининг ўринбосари Маламин Махсудов, хўжалик бошқаруви раиси Дониёр Мўминов ғаллазорда.

Еркабой БОТИРОВ олган сурат.

Ҳуқуқий сабоқлар

ЭРКИН ЖАМИЯТ

ёхуд сиёсий плюрализмнинг қонуний асослари хусусида

Ҳуқуқий демократик жамият талабларидан бири унда сиёсий плюрализм (сиёсий хилма-хиллик, сиёсий қарашлар эркинлиги)нинг сўзсиз мавжуд бўлишидир. Тўғрироғи, сиёсий плюрализмсиз демократик жамиятнинг ўзи мавжуд бўлолмайди. Ва, табиийки, сиёсий плюрализм ҳам маълум ва мукаммал ҳуқуқий асосларга эга бўлиши лозим. Бусиз сиёсий плюрализмнинг ўзи «ноқонуний» бўлиши мумкин.

Айтиш мумкинки, Ўзбекистонда сиёсий плюрализмнинг мавжуд бўлиши ва ривожланиши учун етарли ҳуқуқий асослар яратилган. Аввало, мамлакатимиз Конституцияси сиёсий плюрализм кафолати ва, таъбир жоиз бўлса, манбаи ҳамдир. Унинг 29-моддасида, жумладан, шундай сўзлар битилган: **«Ҳар ким фикрлаш, сўз ва эътиқод эркинлиги ҳуқуқига эга. Ҳар ким ўзи истаган ахборотни излаш, олиш ва уни тарқатиш ҳуқуқига эга, амалдаги конституциявий тузумга қарши қаратилган ахборот ва қонун билан белгиланган бошқа чеклашлар бундан мустаснодир».**

Ҳеч шубҳасизки, ушбу меъёр сиёсий плюрализм мавжуд бўлиши учун муҳим аҳамиятга эгадир. Зеро, сиёсий плюрализм **фикрлаш, сўз** ва **эътиқод эркинлиги**сиз ўзини намоён эта олмайди. Турли сиёсий фикрлар, қарашларнинг эркин ва баралла ифода этилиши учун сўз эркинлиги ёрдамга келади. Тўғри-да, жамият аъзоларида турли сиёсий қарашлар ва фикрлар мавжуд бўлса-ю, уни айтиш имкони бўлмаса, бу ҳолат сиёсий плюрализм ҳисобланмайди. Хўш, бу ўринда нима керак? Албатта, эркин оммавий ахборот воситалари! Шуниси қувонарлики, Конституциямиз ўзининг 67-моддасида буни ҳам кафолатлайди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг VIII боби фуқароларнинг сиёсий ҳуқуқларига бағишланиб, у айнан сиёсий плюрализм ривожланишини кўп жиҳатдан таъминлайди, кафолатлайди. Чунки сиёсий ҳуқуқларнинг Конституцияда акс эттирилиши айнан сиёсий плюрализм сари муҳим ва залворли қадамдир.

32-моддада шундай сўзлар таъкидланади: **«Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари жамият ва давлат ишларини бошқаришда бевосита ҳамда ўз вакиллари орқали иштирок этиш ҳуқуқига эгадирлар. Бундай иштирок этиш ўзини ўзи бошқариш, референдумлар ўтказиш ва давлат органларини демократик тарзда ташкил этиш йўли билан амалга оширилади».** Бу конституциявий меъёрнинг ҳаётимиздаги ифодасига бир неча бор гувоҳ бўлдик. Мустақиллик йилларида мамлакатимизда президентлик сайловлари, парламентга сайловлар, муҳим масалалар юзасидан умумхалқ референдумлари ўтказилди. 2002 йилнинг 27 январида ўтказилган икки палатали парламентга ўтиш ҳамда Президентнинг конституциявий ваколат муддатини ўзгартириш масалалари юзасидан ўтказилган умумхалқ референдуми эса мамлакатимиздаги сиёсий плюрализмнинг яна бир кўриниши бўлди.

Унда фуқароларимизнинг фаол иштироки эса халқимиз жамиятда кечаётган жараёнларга бефарқ эмаслигидан, ўзининг, келажак авлоднинг тақдири учун астойдил қайғураётганлигидан далолатдир.

Маълумки, собиқ шўролар даврида мамлакатда узлуксиз битта партия ҳукмронлик қилди. Бу ҳол, табиийки, ҳуқуқий, демократик, бир сўз билан айтганда, инсоний жамият талабларига зиддир. Шу боис ҳам Ўзбекистонда истиқлолнинг илк кунларидан бошлаб кўппартиявийлик тизими яратилди. Дарвоқе, ҳозирда мамлакатимизда тўртта сиёсий партия тенг ҳуқуқ ва имкониятларга эга бўлган ҳолда фаолият юритмоқда. Уч мингга яқин турли ҳаракатлар, нодавлат, жамоат ташкилотлари самарали ишлаб турибди. Бу эса Конституциямизнинг 12-моддасидаги мана бу сўзларга ҳамоҳангдир: **«Ўзбекистон Республикасида ижтимоий ҳаёт сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрларнинг хилма-хиллиги асосида ривожланади.**

Ҳеч қайси мафкура давлат мафкураси сифатида ўрнатилиши мумкин эмас».

Ўз-ўзидан аёнки, мамлакатдаги сиёсий партиялар ва бошқа институтларда фуқаролар иштирокининг ҳуқуқий кафолати зарур бўлади. Бусиз юқоридаги меъёр ўз аҳамиятини дарҳол йўқотган бўлур эди. Конституциянинг 34-моддасида эса бу жуда мукаммал ифодаланган: **«Ўзбекистон Республикаси фуқаролари касаба уюшмаларига, сиёсий партияларга ва бошқа жамоат бирлашмаларига уюшиш, оммавий ҳаракатларда иштирок этиш ҳуқуқига эгадирлар».**

Хулоса қилиб айтганда, бугунги кунда Ўзбекистонда сиёсий плюрализм ривожланиши учун етарли ва мукаммал ҳуқуқий асослар яратилган. Шу боис Президент Ислом Каримов Олий Мажлиснинг VIII сессиясида демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоялаш, уларнинг кафолатларини сўзда эмас, реал ҳаётда таъминлаш хусусида алоҳида тўхталиб, «бу соҳадаги муҳим вазифалардан бири — қабул қилинган қонунларимиз ва ҳуқуқий нормаларнинг ҳаётга татбиқ қилинишини танқидий кўз билан баҳолашимиз» лозимлигини, керак бўлса, «инсон ҳуқуқларини ҳимоялаш бўйича тегишли халқаро ташкилот ва марказлар билан қонунчилигимизни такомиллаштириш устида бундан-да кўпроқ ишлашимизни», бугунги кунда «ҳокимият ва суд органларининг бу борадаги масъулиятини оширишни ҳаётнинг ўзи тақозо этаётганини» алоҳида таъкидладилар. Ана шуларга таяниб, айтиш жоизки, ҳуқуқий демократик жамият қурилиши жараёнларини янада тезлаштириш ҳаммамиздан мавжуд қонунлар ва бошқа муҳим ҳужжатлар моҳиятини аҳолига кенг тушунтириш, сиёсий жараёнларга эътиборни яна ҳам оширишни талаб этади.

Содиқжон ЗОКИРОВ,
Тошкент давлат юридик институти докторанти.

МАТБААЧИЛИК УФҚЛАРИ

Агар эътибор берадиган бўлсак, кейинги пайтда босма маҳсулотларнинг сифати тубдан ўзгарганлигини, ранги, дизайни жиҳатидан кишини ўзига жалб этадиган маҳсулотларнинг кўпайганлигини кузатиш мумкин. Соҳада турли хил мулк шаклидаги корхоналар, бир сўз билан айтганда, рақобат муҳити вужудга келди. «Растр», «Гротекс», «ПолПос», «Полиспектр» ва бошқа қўшма корхоналар фаолият кўрсатаётгани фикримизнинг тасдиғидир.

Мамлакатимиз матбаа саноатида аҳолининг талаби асосида изланишлар олиб борилмоқда. Масалан, маҳсулот сифатини яхшилаш борасида бир қатор чора-тадбирлар кўрилмоқда.

Жорий йилнинг 10-14 сентябрь кунлари Тошкентда тўртинчи маротаба «ЎзУПАК-2002» (ёрлиқ, жойлаш) ва «Ўзбек ин Принт-2002» (матбаа, нашриёт ишлари, реклама, сурат) халқаро кўргазмаси бўлиб ўтади. У Давлат Матбуот қўмитаси, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Россиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси шафелигида ташкил этилмоқда. Кўргазмада тармоққа зарур бўлган турли хил асбоб-ускуналар, техника воситалари намойиш этилади.

Яқинда «Ўзэкспомарказ»да кўргазмани ўтказишга бағишланган матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Унда республика Давлат матбуот қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари Р. Сафоев ва кўргазмани ташкил этишга мутасадди ташкилотлар раҳбарлари журналистларнинг саволларига жавоб беришди.

Ҳосил КАРИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Танқид, таҳлил, таклиф

ҚОРАКЎЛЧИЛИК КАМДАРОМАДЛИ ТАРМОҚМИ?

Зафаробод туманидаги «Чимқўрғон» хўжалиги чорвачиликда, хусусан, қоракўлчиликда бой тажрибага эга. Жамоанинг иқлим, яйлов шароити ён-атрофдаги хўжаликларникига нисбатан анча яхши. Шу боис бу ерда бир вақтлар 34-35 минг бошгача қоракўл қўй боқилган. Чўпон-чўлиқларнинг меҳнат шароитлари ҳам бошқаларникидан зиёда бўлса бордиру, кам эмас. Аммо кейинги йилларда ширкатлар уюшмасида қўйлар бош сони нимагадир кескин камайиб бормоқда. 2000 йилнинг май ойидаги ҳисоботларда 21360 бош қўй мавжудлиги кўрсатилган. Ўтган йилнинг шу даврида эса моллар сони 4165 бошга камайган, 7617 бош совлиқ бўлган. Ҳозир эса қўйларнинг жами сони 9632 тадан ошмайди. Уларнинг 5274 тасигина совлиқ.

— Фақат кейинги икки мавсумда қоракўл қўйлар 11728 бошга камайганининг сабаби нимада? — сўраймиз уюшма раиси Сапарбай Алимхоновдан.

— Сўнгги 3-4 йил чорвачилик учун жуда оғир келди, — дейди раис. — Моллар бош сонини кўпайтира олмадик (сақлаб қололмадик, демоқчи бўлди, шекилли). Қолаверса, олдинги мавсум айрим отарларда камомад борлиги маълум бўлди(?). Оқибатда Сарсенбой Еранов, Абдусаттор Қолбеков, Илёс Алимов каби чўпонлар мажбурий хизматга тортилиб, етмаган қўйларни тўлайдиган бўлишди.

Бизнинг шарҳ: *Кейинги йилда вилоят бўйича қўй-эчкилар сони 46110 тага камайган. Бу мавжуд молларнинг 16 фоизи демакдир. «Чимқўрғон»да эса моллар салкам ярмига — 44 фоизга камайиб кетган.*

— Сиз айтаётган ўша камомадлар ҳисоботларда 3593 бош деб кўрсатилган. Бу йўқотилган жами молларнинг учдан бири холос-ку. Қолган 8 мингтига нима дейсиз?

— Рости, бемаврид талафот ҳам кўп бўлди, — тан олди раис. — Бултур 296 бош, жорий йилнинг ўтган даврида 172 бош қўй ҳаром ўлди. Уч юзга яқин қўйни турли эҳтиёжлар учун сарфладик. 1034 та қўй гўштга топширилди.

Яна изоҳ: *гўштга топширилаётган қўйлар ҳам уюшма учун турган-битгани чиқим, десак, муболаға бўлмас. Негаки, уларнинг ўртача вазни тобора енгиллашиб бормоқда. 2001 йили ҳар бири ўртача 23 килограммдан тош босган бўлса, жорий йилда аранг 15,6 килограммга етди. 8-10 килограмм гўшт қиладиган қўйлар ҳақида гапиришга уялади киши.*

— Айрим қари, нимжон, касал молларни мажбуран гўштга топширамиз, — давом этди раис. — Яна озгина боқиб, семиртиришга шароитимиз ҳам, иложимиз ҳам йўқ. Имконият топса бўлар-ку, юқоридан рухсат беришмайди. Илгари ёнгинамизда туманлараро бўрдоқичилик мажмуаси бўларди. Ҳатто Зомин, Ғаллаорол, Бахмал туманларидан мол қабул қилиниб, гўшт учун боқиларди. Бу бизнинг режали ишлашимизда, иқтисодий аҳволимизни ўнглашимизда жуда асқотарди. Мажмуада боқиладиган қўйлар вазни 44-50 килограммгача етганидан хабаримиз бор. Бундай жойда соғлиғи тикланган совлиқларни яна отарларга қайтариш ҳам катта фойда берарди.

Бизнинг мулоҳаза: *Ҳақиқатан ҳам, раис айтган мажмуанинг йирик бинолари, молларни озиқлантириш, суғориш мосламалари бор. Ён-атрофда яйлов ва бедазорлар барпо этиш имкониятларини ҳеч нарса билан қиёслаб бўлмайди. Фақат уларни ишга солиш учун жон куйдирадиган тадбиркор раҳбар, елиб-югуриб ишлайдиган мутахассислар керак. Хўш, мутасаддилар бу ҳақда қандай фикрдалар?*

Вилоят «Қоракўл» акциядорлик бирлашмаси раиси Эргаш Кашаев сўзи:

— Алоҳида хўжаликларда молларни бўрдоқига боқишни ташкил этишнинг иложи йўқ. Биз бундай мажмуани асосий қоракўлчилик тумани ҳисобланган Форишда қуришни режалаштираяпмиз. Сиз айтган бино ва қурилмалар эса аллақачон сотилиб кетган...

Яқиндагина Зафаробод туманида бўлганимизда «Чимқўрғон» бўрдоқичилик мажмуаси фаолиятини қайта йўлга қўйиш борасидаги уринишлар ҳақида эшитгандик. Катта раҳбар эса бундай деб турибди. Кейин билсак, жаноб Кашаев шу йилнинг 19 март куни имзолаган 6-сонли буйруғи билан Асқарбек Сашов деган кишини «қўй-бўрдоқичилик ширкат хўжалигига раис» этиб тайинлаган экан. Бу нима, довдирашми ёки бошқаларни ҳам довдиратишга уринишми?..

— Камомадлар «тозаланган» экан, нега бу йил ҳам хўжалигингиз вилоятдаги жамоалар ичида қўзилатиш бўйича энг орқада? Ҳар юз бош совлиқ эвазига 80 тадан қўзи олинганини қандай тушунса бўлади?

— Биласизми, ўтган йили ўша етишмаётган совлиқлар ўрнини тўлдириш учун бир қанча қўзилар ҳам она қўй сифатида даромадга олинганди, — деди раис бир оз очилиб. — Қўзилар эса туғмайди.

— Бу йилги қўзиларнинг ярмидан кўпи қоракўл тери учун сўйилибди. Маҳсулот эса ҳамон омборда. Сўйилган, ҳаром ўлган қўйларнинг 2483 та териси ҳам шундайлигича турибди. Умуман, ишлаб чиқарилаётган жун, тери, қоракўлнинг сотилиши қандай?

— Қоракўл териларни фақат Бухоро қоракўл заводига топширамиз. Жунни эса Келес жун фабрикасига берамиз. Ҳақига чўпонлар учун кийим-кечак, эҳтиёт қисмлар оламиз. Рости, анча қиммат нархларда. Бўлмаса, пулимиз заводларда тураверади.

Бизнинг шарҳ: *Бу бор гап! Бугунга келиб Бухоро қоракўл заводининг хўжаликлардан қарзи 20 миллион сўмга етади. Устига устак, завод териларни арзимаган нархда олаётир. Уларнинг ўрнига тавсия этаётган маҳсулотларига эса анча қиммат нархлар белгилаётир. Бинобарин, чўпонлар меҳнати ва маҳсулоти арзон-гаров баҳоланаётир. Хўжаликлар нақд пули йўқлигидан кундалик эҳтиёжлари учун қоракўл қўйларни сарфлашга мажбур. Жумладан, ўтган 4 ойда уюшма тизимидаги хўжаликлар маош ва мукофот учун минг бошдан зиёд қўй-қўзи тарқатибди. 300 дан ортиқ қўй дори-дармон учун кетибди. Бу ҳали «махсус сўйилган», турли харажатлар, шунингдек, заруратга гўшт учун сўйилганларидан ташқари. Маошни вақтида беролмаган, солиқ тўлолмаган жамоаларга эса янада қийин. Биргина Омонгелди номли хўжалик 2001 йилда солиқ учун 1300 бошдан зиёд қўй тўлади.*

Яна бир жиддий муаммо қоракўл қўйларни ичимлик суви билан таъминлаш масаласи бўлиб турибди. Вилоят бўйича қоракўл отарларига 350-400 қудуқ зарур. Афсуски, ҳозир уларнинг ярми ҳам ишламайди. Қўйлар шўр, кўлмак сувни ичишга мажбур. Уларнинг тез-тез касалланиши, кўплаб нобуд бўлиши ҳам шундан. Қудуқларнинг бир қисмида мотор, тасма йўқ. Янгиларини қазиш, эскиларини таъмирлаш, зарур анжомлар билан таъминлаш учун мутахассислар, маблағ керак. Бундай юмушлар марказлашган ҳолда ташкил этилмагани боис отарларга қимматга тушаётир.

Қоракўлчилик — яйлов билан. Қоракўл қўй ҳар куни 20-25 километр йўл юрмаса, териси сифатли қўзи туғмайди. Шундай экан, қоракўлчилар яйловлар ҳолатини яхшилаш, Айдаркўл остида қолиб кетган юз минглаб гектар яйлов ўрнини қоплаш, сувга чидамли, серҳосил, кўп йиллик изен каби ўсимликларни экиш чораларини кўришлари даркор. Яйловларда молларни алмашлаб боқиш эвазига далалардаги янтоқ, шувоқ, қатрон, балиқкўз каби озуқалар ҳолатини сақлаш, яхшилаш лозим. Бу каби масалаларни ҳал этмай туриб, қоракўлчиликни сердаромад соҳага айлантириб, ўзбек қоракўлчилигининг шуҳратини тиклаб бўлмайди.

Баҳриддин САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

МИНТАҚАВИЙ БАРҚАРОРЛИК ВА ҲАМКОРЛИКНИ КЎЗЛАБ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Маълумки, мамлакатимиз бир неча маротаба минтақавий ва глобал хавф-хатарларнинг олдини олиш юзасидан турли ташаббуслар билан чиққан эди. Хусусан, эслатиш жоизки, БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаёқ Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Марказий Осиёда ядро қуролидан холи ҳудуд ташкил этишни таклиф этган эди. Кенг жамоатчилик томонидан қўллаб-қувватланган ушбу ғоянинг амалга оширилиши минтақада барқарорлик ва ишонч муҳитини мустаҳкамлашга хизмат қилиши шубҳасиздир.

ЕҲХТ Истамбул саммитида мамлакатимиз Президенти терроризмга қарши кураш халқаро маркази тузишни таклиф этар экан, барчанинг эътиборини замонамизнинг яна бир муҳим муаммоси, яъни терроризм хавфининг ўз вақтида олди олиниши заруриятига қаратди.

2001 йил 11 сентябрь воқеалари терроризм хавфининг глобал хусусиятини ва халқаро ҳамжамиятнинг саъй-ҳаракатлари ушбу ёвузликка қарши курашда жипслаштирилиши лозимлигини яққол намойиш қилди.

Турли халқаро анжуманларда давлатимиз раҳбари Афғонистондаги вазиятнинг кескинлашуви барчани хавотирга солаётганлигини уқтириб ўтган эди. Йигирма йиллик можаронинг оқибатлари, наркобизнес, диний экстремизм ва терроризм каби хавфларнинг трансмиллий тус олгани миллий ва глобал даражадаги хавфсизлик муаммолари ўзаро боғлиқлигини англаб етилишига олиб келди.

Ўзбекистоннинг минтақавий барқарорлик ва хавфсизлик масалалари бўйича изчил позицияси, Марказий Осиё ва Афғонистондаги вазиятни барқарорлаштиришга қаратилган халқаро жараёнларда фаол иштироки мамлакатимизнинг жаҳон ҳамжамиятида обрў-эътиборини янада мустаҳкамланишига олиб келди. Тошкентда можародан кейинги давр муаммолари бўйича халқаро конференциянинг ўтказилиши бунинг ёрқин далилидир, десак муболаға бўлмайди.

— Айтинг-чи, Афғонистонда аксилтеррористик амалиётларнинг амалга оширилиши Марказий Осиёда мавжуд таҳдидлар даражасининг қанчалик пасайишига олиб келди?

— Авваламбор шуни таъкидлаш ўринлики, АҚШ ва уларнинг халқаро коалиция бўйича иттифоқдошлари томонидан амалга оширилган тадбирлар натижасида Афғонистондаги вазият сезиларли тарзда ўзгарди. Биринчи навбатда «Толибон» ҳаракати яхлит куч сифатида мамлакат сиёсий майдонидан четлаштирилди. Халқаро террорчи тузилмалар жангарилари «таҳсил» олаётган «Ал-Қоида» ташкилоти лагерлари ҳам бартараф этилди. Аксарият халқаро экспертларнинг таъкидлашича, аксилтеррористик коалиция қўшинларининг Марказий Осиё давлатлари ҳудудида мавжудлиги минтақада хавфсизликни сақлаш ижобий таъсир кўрсатмоқда. Уларнинг фикрига кўра, Афғонистондаги нисбий барқарорлик минтақага йирик бизнес ва инвестициялар оқимининг кўпайишида қўшимча имкониятларни вужудга келтириши табиийдир.

Афғонистондаги аҳволнинг барқарорлашуви, Марказий Осиёдаги хавфсизликни таъминлаш омилларининг шаклланиши ҳамда бу ердаги вазиятга халқаро ҳамжамият эътиборининг кучайиши минтақанинг ҳар томонлама ривожи учун муайян замин яратади.

— Аҳат Хўжаевич, бўлиб ўтадиган конференциянинг аҳамияти нимада?

— Фикримча, ушбу анжуман минтақавий хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш борасида муҳим аҳамиятга эга. XX асрнинг сўнгги палласида Афғонистон Марказий Осиё давлатларининг хавфсизлигига таҳдидлар, яъни диний экстремизм, наркобизнес, қурол-яроғ савдоларининг асосий манбасига айланди.

Афғонистондаги беқарорлик туфайли ушбу мамлакатда авжига чиққан наркоиндустрия турли ақидапараст гуруҳ ва ташкилотлар фаолиятини молиявийлаштирувчи тузилма сифатида шаклланди. Бу эса ўз навбатида диний-экстремистик кучлар ва гиёҳванд моддалар ишлаб чиқарувчилар манфаатларининг қўшилиб кетишига сабаб бўлди.

Бизнинг тасаввуримизда айнан шу муаммолар ечимини топиш масаласи халқаро аксилтеррористик коалициянинг асосий вазифалари сирасидан жой олиши даркор. Акс ҳолда Афғонистонда умуммиллий тотувлик ва демакки, бутун минтақа бўйича тўлақонли осойишталикка эришиш қийин бўлади.

Шу нуқтаи назардан, 2001 йилнинг 20 декабрида хорижий журналистлар учун ўтказилган матбуот анжуманида Президентимиз Ислом Каримов илгари сурган ташаббуслар ўзининг долзарблиги билан ажралиб туради. Хусусан, Президентимиз таъкидлаганидек, Афғонистонда янги ҳарбий-сиёсий келишмовчиликлар юзага келишининг олдини олиш ва барқарорликка эришиш учун *мамлакат демилитаризациясини ўтказиш* лозим. Бундай вазифани бажариш зарурияти аҳоли қўлидаги қурол-яроғни йиғиб олиш ҳамда Афғонистонда давлат қурилиши жараёнларининг амалга оширилишига салбий таъсир қилиш эҳтимолларининг камайтирилишини тақозо этади. Минтақавий ва этник хусусиятлари инобатга олинган ҳолда, *Афғонистоннинг давлат тузилиши асосига федерация шакли қўйилиши* мақсадга мувофиқдир. Ваҳоланки, фақат бундай тамойил негизида мамлакатдаги асосий сиёсий кучлар манфаатларининг мувозанати юзага келиши мумкин.

Шунингдек, Афғонистонда барқарорликни гуманитар, иқтисодий ва техник ёрдамни белгилаб берувчи кенг кўламли дастурларсиз тасаввур қилиш қийин. Афғонистоннинг ривожи ва фаравонлиги учун муҳим ўрин тутаётган ҳар қандай халқаро ёрдамни эса жаҳон ҳамжамияти томонидан ишлаб чиқилган жафокаш мамлакатни можародан кейинги даврда тиклаш ягона стратегияси доирасида амалга ошириш лозим. Эртага ўз ишини бошлайдиган анжуманнинг алоҳида эътиборлиги ҳам ушбу вазифа ечимининг йўл-йўриқларини илмий нуқтаи назардан кўриб чиқишдан ва бу борадаги амалий таклифларни ишлаб чиқишдан иборатдир.

Р. МАҲКАМОВ суҳбатлашди.

Ер юзида

воқеалар

рақамлар

тафсилотлар

ЯПОНИЯ ИҚТИСОДИЁТИДАГИ ИЖОБИЙ ЎЗГАРИШЛАР

ШАРҲЛОВЧИ МИНБАРИ

Ўтган асрнинг 90-йилларида бошланган иқтисодий турғунлик японларни анча қийнаб қўйди. Ўн йил давомида мамлакатдаги ишсизлик даражаси ниҳоятда ошиб кетди, ишлаб чиқариш ва маҳсулот экспорт қилиш ҳажми камайди, қанчадан-қанча йирик компаниялар, банк ва заводлар синди.

Ким билсин, Япония гуллаб-яшнаган даврда йиғилган захиралар бўлмаганда, Кунчиқар мамлакатининг аҳволи бугун не кечар эди. Ҳар ҳолда, мана шу иқтисодий қудрат ва ҳукуматнинг оқилона сиёсати Япониядаги иқтисодий танглик иложи борича беозор кечишида муҳим аҳамият касб этди.

Сўнгги маълумотларга қараганда, жорий йилнинг январидан мартига қадар Японияннинг ялпи ички маҳсулоти ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 1,4 фоиз ошган. Бу юксалиш давом этаверса, Кунчиқар мамлакатининг 2002 йилдаги иқтисодий ўсиш суръати камида беш фоизга тенг бўлади.

Мутахассисларнинг фикрича, Япония иқтисодиётидаги юксалиш кўп жиҳатдан Жануби-шарқий Осиё минтақаси давлатларининг иқтисодий ўсиши билан боғлиқ. Тўғри, Японияннинг энг йирик шериги бўлган АҚШда иқтисодий вазият барқарорлашгани Кунчиқар мамлакатига ижобий таъсир кўрсатди. Бироқ Хитойнинг иқтисодий ўсиш суръати саккиз фоиз, Жанубий Кореяники олти фоизга тенг бўлиб турганида, Япония иқтисодиёти ҳам юксалмай иложи йўқ эди.

Япония иқтисодиётидаги ўзгаришлар анча дуруст бўлишига қарамай, баъзи нуфузли иқтисодчилар, японлар дўпписини осмонга отишга шошилмаса бўларди, демоқда. Уларнинг айтишича, Япония иқтисодиётининг муваффақияти, асосан, АҚШдаги вазият бироз барқарорлашгани ва америкаликлар яна япон маҳсулотларини харид қила бошлагани билан боғлиқ. Бироқ ўтган асрнинг 90-йилларида АҚШ иқтисодиёти гуллаб-яшнаган пайтда японлар инқироз домида эди. Яъни, АҚШдаги ўзгаришлар қанчалик яхши бўлмасин, Японияннинг ички бозори пасайиб, аҳолининг харид қобилияти паст бўлса, аҳвол ўзгариши қийин.

Ҳозир ҳам вазият шунга ўхшаш тарзда ривожланмоқда. Ҳукумат асосий эътиборни экспортни оширишга қаратаётган эса-да, миллий валюта ҳамон беқарорлигича қолаётир. Устига-устак, бир пайтлар мамлакатдан катта миқдорда сармоя олиб чиқиб кетилгани боис ишлаб чиқариш ҳажмини оширишга имкон бўлмаяпти, аҳолининг харид қобилияти паст, ишсизлик даражаси ҳамон юқорилигича қолмоқда.

Жаҳон аҳли яқин орада яна бир марта япон мўъжизасининг гувоҳи бўлишга умид боғлаб турган пайтда Кунчиқар мамлакати ҳукумати вакиллари ижобий ўзгаришларни анча ҳушёрлик билан қабул қилди. Бунга Япония молия вазири Масадзюро Сиокаванинг сўзлари яққол далил бўла олади. Унинг айтишича, рақамлар қанчалик яхши бўлмасин, ҳозирча улар вазиятни кескин ўзгартириши қийин.

Бобур СОБИРОВ, ЎзА шарҳловчиси.

Террорчиларга талофат етказилди

Расмий Робот Марокаш қироллигида "Ал- қоида"га қарашли гуруҳлар тизимининг йўқ қилинганини тасдиқлаган. Мамлакат Бош вазири Абдураҳмон Юсуфий маълумотига қараганда, махсус хизмат ҳушёрлиги ва қатор дўстона давлатлар ҳамкорлиги террорчиларни асирга олишда муҳим омил бўлган.

Эслатиб ўтамиз: дастлаб Марокаш махсус хизмати томонидан АҚШ ва НАТО га тегишли жанговар кемаларга қарши қўпорувчиликлар уюштирган бир неча киши асирга олинганлиги ҳақида хабар тарқатилган эди.

Ҳамкорлик давом эттирилади

АҚШ Давлат котиби Колин Пауэлл "Al-Hayat" газетасига берган интервьюсида расмий Вашингтон Фаластин етакчиси Ёсир Арофот билан ҳамкорликни давом эттиришини, Яқин Шарқ бўйича конференция ташкил этиш режаси ҳам амалга оширилаётганлигини маълум қилган.

Тошқин

Хитойнинг марказий ва ғарбий ҳудудларида юз берган тошқинлар оқибатида 179 киши ҳаётдан кўз юмган, 100 дан зиёд одам бедарак йўқолган деб ҳисобланмоқда. "Xinhua" агентлигининг хабарига қараганда, Цинхай провинцияси ҳамда Синьцзян-Уйғур мухтор туманида, айниқса, кучли тошқинлар кузатилган. Табиий офат натижасида минглаб киши бошпанасиз қолган.

Муддатидан аввал тикланди

Шу ҳафтанинг сешанба куни ўтган йилнинг 11 сентябрида катта зарар кўрган Пентагон биносини қайта тиклаш ниҳоясига етди. Қурувчилар Пентагоннинг 37000 квадрат метр майдонида қурилиш ишларини муддатидан бир ой аввал тугатишди. Бунинг учун 740 миллион доллар миқдорида маблағ сарфланди. Маросим террорчилик натижасида қурбон бўлган бегуноҳ кишилар исм-фамилиялари ёзилган ёдгорлик ўрнатиш билан якунланди. Булар бинода ҳалок бўлган 125 нафар киши ва самолётда бўлган 58 йўловчидир.

Яна бир қўпорувчилик

Исроилнинг Герцлия шаҳрида содир этилган қўпорувчилик натижасида 14 яшар қизча ҳалок бўлган. Шаҳарнинг гавжум жойларидан биридаги ресторан олдида рўй берган ушбу портлаш оқибатида яна саккиз киши ҳам тан жароҳати олган.

Малярия эпидемияси бошланди

Ҳиндистоннинг шимолий-шарқида жойлашган Ассам штатида малярия эпидемияси бошланган. Сўнгги олти ҳафта ичида унинг оқибатида 73 киши қурбон бўлган, касалланганларнинг сони 400000 дан ошиб кетган. Мутахассислар бунга ёмғирнинг узоқ вақт давом этиши натижасида ҳосил бўлган кўлмакчаларда малярия вирусини ташувчи ҳашаротларнинг кўпайиши сабаб бўлганини айтишмоқда.

Китоблар оламида

ЯНГИ ҲУҚУҚИЙ АДАБИЁТ

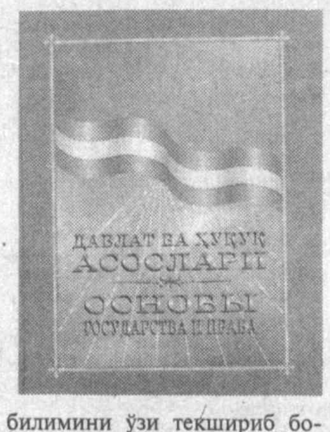

Яқинда «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси томонидан «Давлат ва ҳуқуқ асослари» номли дарслик чоп этилди. Дарслик юридик фанлар докторлари, профессорлар А. Саидов, У. Таджиханов, Ҳ. Одилқориевлар томонидан ҳаммуаллифликда ёзилган бўлиб, у давлат ва ҳуқуқ асосларини ўрганаётган мактаб, академик лицей, коллежлар ўқувчилари ва талабалари, олий ўқув юртларига кирувчи абитуриентлар ҳамда ҳуқуқшунослик фанларидан дарс берувчи ўқитувчилар учун мўлжалланган.

Эллик икки босма табоқдан иборат бу дарслик ўзбек ва рус тилларида ёзилган бўлиб, яхлит битта китоб шаклида ўн беш минг нусхада чоп этилган. Бу эса барча ўқувчиларга икки тилда ҳуқуқий йўналишларда кенг маълумотлар олиш имкониятини беради.

«Давлат ва ҳуқуқ асослари» китоби олдин чоп этилган шу номдаги дарсликлардан мавзуларнинг танланиши, жойлаштирилиши, баён этилиш усули, ҳуқуқнинг асосий тармоқлари бўйича тегишли таъриф ва тушунчаларнинг содда ва лўнда шаклда берилиши ҳамда назарий жиҳатдан мукаммаллиги билан ажралиб туради.

Айниқса, дарсликнинг назарий қисм, давлат-ҳуқуқий фан соҳалари бўйича кўплаб чизмалар, синов учун тестлар ҳамда савол-жавоблар тарзида алоҳида қисмларга ажратиб берилиши ҳар қандай ўқувчига давлат ва ҳуқуқни назарий жиҳатдан осон тушуниб олишга кенг имкон беради.

Китобнинг биринчи қисмида давлат ва ҳуқуқ назариясининг барча қирралари тавсифланган бўлиб, ҳуқуқ, ахлоқ ва кўплаб ижтимоий нормаларнинг ўзаро муносабатлари таҳлил этилган. Конституциявий, маъмурий, фуқаролик, меҳнат, оила, экология, жиноят ва халқаро ҳуқуқ каби соҳалар дарсликда алоҳида бўлимларда баён қилинган.

Дарсликнинг иккинчи қисми бевосита «Давлат ва ҳуқуқ асослари» курси бўйича чизмалар билан бойитилган. Келтирилган турли чизма ва шакллар ўқувчига ҳуқуқий тушунча тасаввур ҳосил қилишга кўмаклашади, айниқса, ҳуқуқ тармоқларини мустақил ўрганишга киришганларнинг фикрлаш қобилияти ва мантиқий хотирасини мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Ушбу китобнинг ҳуқуқий йўналишдаги бошқа китоблардан афзаллиги шундаки, дарсликнинг учинчи қисмида ҳуқуқий мавзуларда турли саволлар ва уларнинг қисқа жавоблари ҳам берилган. Натижада ҳар бир ўқувчи дарсликни ўрганаётган вақтида ўз билимини ўзи текшириб бориши мумкин. Шунингдек, дарсликнинг ўзида ҳуқуқ тармоқлари бўйича тест саволлари ҳам берилганки, у ўқувчининг олган билимлари даражасини баҳолаш имкониятини беради.

«Давлат ва ҳуқуқ асослари» фанини янада мукаммал ўрганиш мақсадида китобнинг сўнггида қўшимча фойдаланиладиган адабиётлар рўйхатининг ҳам берилганлиги ҳар бир ўқувчига қўшимча маълумотлар олиш имконини яратади.

Дарсликнинг мазмуни ҳар жиҳатдан бой ҳисобланади. Чунки, муаллифлар дарсликни сўнгги йилларда юртимизда рўй берган ижтимоий-сиёсий ўзгаришлар, ислоҳотлар натижалари ва хулосалари, қабул қилинган янги қонунлар, халқаро ҳуқуқий ҳужжатлар, Президент Фармонлари ва ҳукумат қарорлари билан бойитганлар. Айниқса, дарслик сўнггида давлат ҳокимияти ташкил этилишининг асосий принцип ва йўналишлари, хусусан, ҳуқуқий ислоҳотларнинг муҳим йўналишлари, икки палатали парламент шароитида давлат бошқарувини ташкил этиш, суд ва ҳуқуқий ислоҳотларнинг аҳамиятига бағишланган хулосаларнинг берилиши ўқувчини янада кенгроқ фикрлашга ундайди.

Энг асосийси дарсликнинг равон ва содда тилда ёзилгани ҳисобга олинса, уни ўрганаётганда мактаб ўқувчиси ёки олий ўқув юрти талабаси ёхуд ёши катталар ҳам ортиқча зўриқиш олмайдилар. Китоб кенг жамоатчилик учун ҳам фойдали бўлиб, ундан фуқароларимиз ўзларини қизиқтирган қатор ҳуқуқий йўналишларда ўз билимларини мустаҳкамлаб олишлари мумкин.

Ўйлаймизки «Давлат ва ҳуқуқ асослари» дарслиги фуқароларимиз, айниқса, ёш авлоднинг ҳуқуқий онгини янада юксалтиришда муҳим аҳамият касб этади.

Бобоқул ТОШЕВ, юридик фанлар номзоди.

КОМИССИЯ МАЖЛИСИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкида Ҳисоб-китоблар механизмини такомиллаштириш ва бюджетга тўловлар интизомини мустаҳкамлаш бўйича ҳукумат комиссияси Тўлов муддати ўтган дебиторлик ва кредиторлик қарзларини қисқартириш бўйича кичик комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Мажлисни Марказий банк раиси, мазкур кичик комиссия раиси Ф.Муллажонов бошқарди.

Комиссия мажлисида хўжалик юритувчи субъектларнинг дебиторлик ва кредиторлик қарзларини қисқартириш ва муддати ўтган қарзларга йўл қўймаслик, иш ҳақини ўз вақтида тўланишини таъминлаш борасида олиб борилаётган ишлар тўғрисида ҳукумат комиссиясининг ҳудудий комиссиялари, вазирликлар, идоралар ва тижорат банклари раҳбарларининг ҳисоботлари тингланди.

Мазкур масала юзасидан ўтган даврда комиссия томонидан вазирликлар, идоралар ва тижорат банклари билан биргаликда хўжалик юритувчи субъектларда ўзаро қарзлар аҳволи мунтазам таҳлил қилиниб, муаммоларни бартараф этиш бўйича зарурий чора-тадбирлар амалга оширилганлиги қайд этилди.

Таъкидландики, ўзаро қарзларни қисқартириш мақсадида тижорат банклари томонидан мақсадли кредитлар берилган ва факторинг хизматлари кўрсатилган. Солиқ идоралари ва банклар томонидан тўлов интизомига риоя этилиши юзасидан хўжалик юритувчи субъектларда текширишлар ўтказилиб, тўловга қобилиятсиз ва олдиндан тўловларсиз маҳсулот жўнатилишига йўл қўйган 126 та хўжалик субъекти бўйича материаллар кичик комиссия ва банклар томонидан прокуратура идораларига тақдим этилган.

Ўз навбатида, прокуратура идоралари томонидан жорий йилнинг ўтган даври давомида 52 та ҳолат юзасидан жиноий, 1458 та мансабдор шахсга нисбатан маъмурий, 420 та мансабдор шахсга нисбатан интизомий, 63 та шахсга нисбатан эса моддий жавобгарлик чоралари кўрилган ва жами 3,5 миллиард сўмлик қарзларни ундириш юзасидан хўжалик судларига даъво аризалари киритилган ва тўлиқ ундирилган.

Кўрилган чора-тадбирлар натижасида, 2002 йил 1 июнь ҳолатигача бўлган тезкор маълумотларга кўра, мониторинг ўрнатилган вазирлик ва идораларда муддати ўтган дебиторлик қарзлари пайдо бўлишига йўл қўйилмаган, муддати ўтган кредиторлик қарзлари, муддатли умумий дебиторлик-кредиторлик қарзлари миқдори ўтган йилнинг шу давридаги нисбатан камайтирилган.

Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Ўзбекэнерго», «Ўзбекнефтгаз», «Ўзбекистон темир йўллари» ва «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компаниялари, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзагромашсервис» уюшмаси ва «Ўзкоммунхизмат» агентлиги томонидан ўз тасарруфларидаги хўжалик юритувчи субъектларда тўлов интизомини мустаҳкамлаш ва ўзаро қарзларни қисқартириш бўйича олиб борилаётган ишлар етарли эмаслиги натижасида умумий дебиторлик ва кредиторлик қарзлари катта миқдорда сақланиб қолаётганлиги қайд этилди.

Шунингдек, ҳукумат комиссиясининг Тошкент, Навоий ва Бухоро вилоятлари, Тошкент шаҳар ва Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудий комиссияларининг ўзаро қарзларни қисқартириш, муддати ўтган қарзларни бартараф этиш, тўлов ва шартнома интизомини бузган хўжалик юритувчи субъектларга нисбатан қонунчиликда белгиланган тартибда қатъий чоралар кўриш борасидаги фаолияти талаб даражасида эмаслиги кўрсатиб ўтилди.

Комиссия мажлисида вазирликлар, идоралар ва хўжалик бирлашмалари томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йил 9 июлдаги "Айланма маблағларнинг сақланиши ва ўз вақтида тўлдирилиши учун жавобгарликни ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони талабларининг бажарилиши аҳволи ҳам кўриб чиқилди. Мазкур масала муҳокамасида таъкидландики, айланма маблағларни катта миқдорлардаги дебиторлик қарзларига ва тайёр маҳсулотлар қолдиғига жалб этилганлиги натижасида «Ўзбекэнерго», «Ўзкимёсаноат» ва «Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг» компанияларида, "Ўзпахтасаноат" ва «Ўзмашсаноат» уюшмаларида, «Ўзкоммунхизмат» агентлигида, «Ўздонмаҳсулот» корпорациясида ва Олмалиқ кон-металлургия комбинатида шу йилнинг 1 апрель ҳолатига бўлган баланс бўйича айланма маблағлар етишмаслигига йўл қўйилган.

Кичик комиссия томонидан мажлисда муҳокама қилинган масалалар юзасидан ҳукумат комиссиясининг ҳудудий комиссиялари, вазирликлар, идоралар ва тижорат банклари раҳбарларига тўлов интизомини мустаҳкамлаш, ўзаро қарзларни қисқартириш, иш ҳақининг ўз вақтида тўланиши ва айланма маблағларнинг сақланишига қаратилган Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари ва Вазирлар Маҳкамасининг қарорларида белгиланган талабларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш юзасидан қатъий чоралар кўриб бориш вазифаси топширилди.

Мажлисда муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

(ЎзА).

Байрамга совға бўлади

Оққўрғон туманида аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ва қулайликлар яратиш борасида бир қатор хайрли ишлар амалга оширилмоқда. Яқинда туман ҳокимлиги ва "Оққўрғон деҳқон бозори" акционерлик жамияти жамоаси ташаббуси билан янги тижорат бозори қурилиши бошланди.

— Мавжуд бозоримиз бугунги кун талабларига умуман жавоб бермай қолганди, — дейди жамият раиси С.Назаров. — Деҳқон бозори ва буюм бозори бир жойда бўлгани учун турли тартибсизликлар юзага кела бошлади. Деҳқон ўзи етиштирган маҳсулотни бозордан ташқарида сотишга мажбур бўлаётган эди.

Шу мақсадда туман марказига яқин жойдан бир гектардан зиёдроқ ер олдик. "Талбиркорбанк"нинг туман бўлими 35 миллион сўмлик кредит ажратди. Шу кунга қадар 10 миллион сўмлик иш бажарилди.

Мазкур янги тижорат бозори ишга туширилса, 40 дан зиёд ошхона ва чойхоналар, маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари, савдо нуқталари пайдо бўлади. Энг асосийси, 20 дан ортиқ иш ўрни очилади. Беш йиллик муддатга берилган кредитдан оқилона фойдаланиб бир йилда 3 миллион, беш йилда 15 миллиондан ортиқ соф фойда кўришни мўлжаллаяпмиз.

Бозор қурилишини мамлакатимиз мустақиллигининг 11 йиллик байрамигача туғаллаб, уни тумандошларимизга совға қилиш ниятидамиз.

Л.СУВОНОВ, ЎзА мухбири.

Йўловчилар диққатига!

«ЎЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙЎЛЛАРИ» ДАТК

«ЎЗТЕМИРЙЎЛЙЎЛОВЧИЛАРТАШИШ»

УНИТАР КОРХОНАСИ

Ўзбекистон Республикаси фуқароларига шуни маълум қиладики, поездлар ҳаракат жадвали ёзги вақтга ўтиши муносабати билан

Тошкент-Москва-Тошкент

йўналишидаги № 5/6 поездлар қуйидаги жадвал бўйича юради:

ЖЎНАБ КЕТИШИ:

Тошкентдан	—	соат 19.45да ҳар якшанба, сешанба, чоршанба ва жума кунлари.
Москвадан	—	соат 23.16да ҳар чоршанба, жума, шанба, душанба кунлари.

КЕЛИШИ:

Москвага	—	соат 15.10да чоршанба, жума, шанба, якшанба кунлари.
Тошкентга	—	соат 18.00да шанба, душанба, сешанба, пайшанба кунлари.

Юқорида кўрсатилган поездларга чипталарни Мовароуннахр кўчаси, 51-уйда жойлашган Темир йўл агентлигида 20 кун олдиндан бошлаб, поезд кетишигача харид қилишингиз мумкин.

Йўловчи ўзи билан бошқа йўловчиларга ҳалақит бермайдиган ҳажмдаги, оғирлиги 36 кг. бўлган шахсий буюмларни бепул олиб кетиши мумкин.

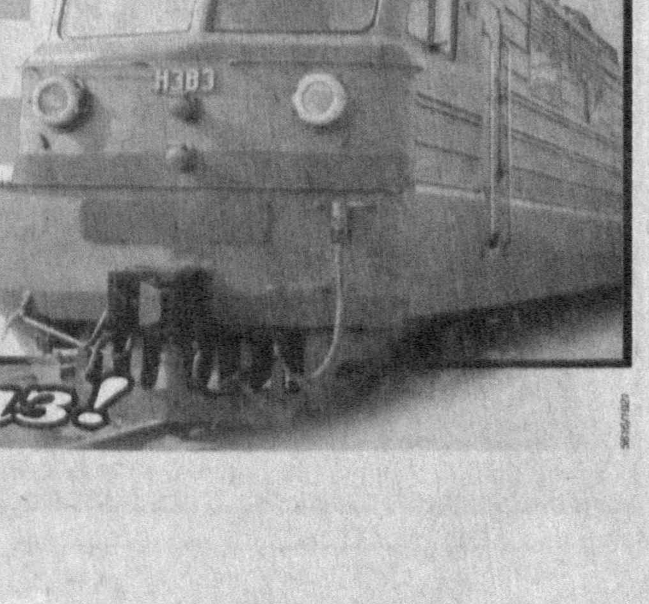

Сизга оқ йўл тилаймиз!

Орамиздаги одамлар

УСТОЗГА, МАСЛАҲАТГА...

шогирдлар садоқати — азалий қадриятимиз

Яқинда муштарийларимиздан бири сўраб қолди: «Нега баъзида ҳамсуҳбатингизнинг исми шарифини келтирмай умумлаштириб ёзасиз?» Мен, энг муҳими — фикрни газетхонга етказиш, бу йўлда турли шакллардан фойдаланиш мумкинлигини айтдим. Жавобим у кишини қониқтирмади.

— Долзарб мавзуда ёзган «Огоҳ бўлсанг, ... олам сеники!» мақолангизда халқимиз ичида Ўзбекистон юритаётган сиёсатни юрак-юрагидан қабул қиладиган, бу ҳақда маҳалла-кўйда юртдошларига уқтираётган зукко одамларимиз бор, дегансиз. Сўнгра бир отахон ҳақида ҳикоя қилгансиз. Хўш, халқ дарди билан ёнувчи шу оқсоқол ким? Нега шундай фидойи инсонни яқиндан таништирмайсиз?

Ўйлаб қарасам, бу эътироз жудаям ўринли. Зеро, матбуотнинг вазифаси жамоатчилик ўртасида фикр уйғотиш экан, ўшандай мушоҳада айнан кимларнинг тафаккурини ифода этиши муҳимдир. Энди муддаога кўчсак. Ҳамиша уйғоқ фикрлари билан бошқаларнинг қалбига ўт ёқиб юрган, Юртбоши юритаётган сиёсатнинг мағзини халққа етказиш иштиёқини дилига туккан бу инсон пойтахтимизнинг Акмал Икромов туманидаги Акмал Икромов маҳалласи фуқаролар йиғини раиси ўринбосари, иқтисод фанлари номзоди Борий Раҳимовдир. Бугунги кунда етмишвойлар даврасидан жой олаётган бу инсон бутун онгли ҳаётини илму фанга, кадрлар тайёрлашдек савобли ишга бағишлади.

Борий аканинг шогирдлари нафақат Ўзбекистон ёки Ҳамдўстлик мамлакатларида, балки Яқин Шарқ ва олис Африка тупроғида ҳам меҳнат қилишади. Узоқ йиллар Тошкент давлат аграр университетида кафедра мудири лавозимида ишлаб келган Борий Раҳимов қўлида таҳсил олган собиқ талабалар халқ хўжалигининг турли жабҳаларида иқтисодий ислоҳотларни жорий этиш билан банддирлар.

Тўғри, у киши бугунги кунда қарилик нафақасига чиққан. Лекин бу инсоннинг мушоҳада юритиши, ҳар бир ишга ажиб манфаатдорлик билан қараши ижтимоий ҳаётда фаол бўлган ҳар қандай фуқародан кўра устувордир. Бугун ҳам домланинг хонадони турли вилоятлардан йўқлаб келувчи шогирдлари билан файзиёб. Улар фан ва амалиётдан сабоқ берган устозларидан қимматли маслаҳатлар олгани келишади. Энг мураккаб ҳолатларда қандай ечимни қабул қилиш хусусида сўрашади.

— Президентимизнинг Санкт-Петербургдаги саммитда сўзлаган нутқларини зўр қизиқиш билан ўқиб чиқдим, — дейди Борий ака. — Ҳар бир ибора халқ ғамхўрлиги билан, эл тинчлиги учун бедор туйғу билан суғорилган. Биз буларни нафақат ўқишимиз, балки бошқаларга ҳам уқтиришимиз, юқтиришимиз керак. Акс ҳолда бизнинг зиёлилигимиз қаерда қолди?!

Ҳа, шундай одамлар туфайли атрофимиздаги воқеа-ҳодисаларга бефарқ қарамаймиз, ҳамиша огоҳликни дилимизда тутамиз. Қани энди, ҳаётимизда Борий ҳожи Раҳимовга ўхшаган жонкуяр, ватанпарвар инсонлар давраси кенгаяверса.

Ш.ЖАББОРОВ.

СУРАТДА: Борий Раҳимов (ўртада) маҳалла фаоллари Фарида Йўлдошева ва Эргаш Кончиев билан суҳбатлашмоқда.

Н.МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Футбол

КУНЧИҚАРДА СЎНГАН ЮЛДУЗЛАР

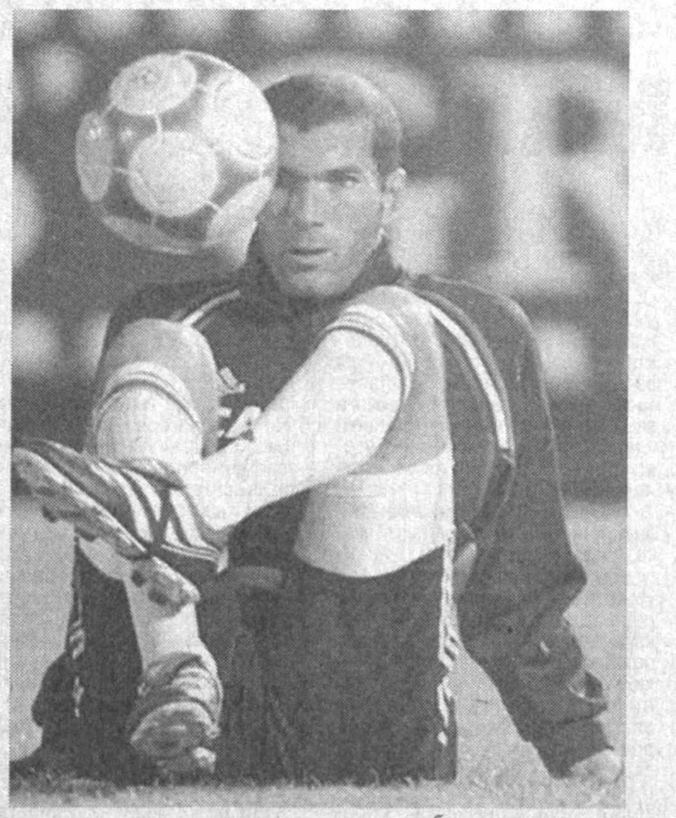

Франция ва Дания терма жамоалари учрашувидан сўнг жаҳон чемпионлари ўз ватанларига эрта қайтишга мажбур бўлдилар. Уларга даниялик футболчилар «оқ йўл» тилаб қолишди. Шу куннинг ўзидаёқ мамлакат Бош вазири Жан-Пьер Раффарен ўз изтиробларини битта жумлага жамлаб, «Спортда омад ҳам, омадсизлик ҳам ёнма-ён юради» дея ҳамюртлари кўнглини кўтаргандай бўлди. Аммо бу француз футболчиларининг ҳеч бирининг кўнглини ёритмади. Айниқса, бундан энг кўп қийналган Зайниддин Зидан бўлди, десак адашмаймиз. Чунки унга бутун Франция катта умид боғлаган эди. У эса...

— Чемпионат бошлангандан буён ҳар қадамда таъна-дашном эшитавериб, юрак-юракдан эзилдик, — дейди З. Зидан. — Шу боис охирги ўйин бўладиган кун ҳар качонгидан эрта уйғондик. Ҳар биримиз ғалаба қозонишни орзу қилардик. Тўғри, қаршимиздаги даниялик кучли рақибдан чўчимадик. Аммо мен ўша ўйинда на Петини, на Трезегени, на Виейрани таний олдим. Гўё майдонда ёлғиз қолгандай эдим...

Ҳа, ҳақиқатан ҳам шундай бўлди. Ўша ўйинда нафақат Трезеги ёки Виейра, балки французларнинг ишончига айланган Анри ҳам, Дюгарри ҳам ўз рақиблари олдида ип эшолмай қолди.

Аслида-ку, чемпионатда «фалакнинг кажрафтори»га биргина Франция учрамади. Кеча кўпчилик Швеция-Аргентина ўйинини кўриб, ҳайратдан ёқа ушлаб қолишди. Ларс-Лагербек шогирдлари Осиёдан фақат чемпион бўлиб қайтишни ният қилган аргентиналикларга чинакам «швед жанги»ни кўрсатиб қўя қолишди. Шу куни аргентиналиклар чеккан изтиробларни ҳеч бир сўз билан изоҳлаб бўлмади. Киши ҳайрон қолади. Бу натижалар чемпионатнинг мўъжизасими ё тасодифми? Устига-устак, Франция ва Аргентина дардига дардкаш бўладиган яна бир жамоа қўшилиши мумкин. Гап шундаки, ҳозирда энг кучли таркибни ташкил қилган Италия термасининг ҳам эртанги куни қандай бўлиши даргумонлигича қолаётир. Ёки XVII жаҳон биринчилиги ғолиблигига даъвогар сифатида эътироф этилаётган португалияликлар ҳам «сеҳрли диёр» футболчилари билан бўлган биринчи учрашувдаёқ қовун туширишди. Очиғи, ҳеч бир мухлис АҚШ ва Португалия терма жамоалари ўртасидаги учрашувда 3:2 ҳисоби қайд этилади, деб ўйламаган бўлса керак. Энг қизиғи, ўша куни Америкадаги энг йирик спорт телеканали ҳисобланган ESPK ўз терма жамоасининг ўйинини намойиш қилиш ўрнига шу соатда хоккей бўйича «Стэнли Кубоги» баҳсларини кўрсатиш билан банд бўлганлигига нима дейсиз. Мабодо Португалия терма жамоаси эртага кореяликлар устидан ғалаба қозона олмасалар, билингки, улар яна бир бор «сенсация» муаллифи сифатида ўз уйларига равона бўлишади.

«Кимга аза, кимга тўй» деганларидек, шу кунларда Бразилия, Сенегал, Дания, Испания, Германия, Ирландия футболчиларининг қувончи еру кўкка сиғмайди. Айниқса, Сенегал президенти ўз ҳамюртларининг дастлабки довон «тегирмони»дан омон чиқиб, гўзал ўйинлар «ижро» этганликларидан жуда хурсанд кўринади. Сенегал-Франция учрашувидан сўнг мамлакат талабалари бир ойлик таътилга чиқарилганлиги фикримиз далили бўлиши мумкин.

Тўғри, сенегалликларни олдинда аввалгиларидан-да шиддатлироқ ўйинлар кутиб турибди. Бўлажак рақиб — истаган рақибини «тиззаси»ни қалтиратишга қодир Швеция терма жамоаси! Аммо ушбу ўйин қандай натижа билан тугашидан қатъи назар сенегалликлар футбол оламида «янги туғилган чақалоқ» деган ҳақли эътирофга сазовор бўлишди.

Хабарингиз бор, Аргентина, Англия, Швеция ва Нигерия термалари иштирок этаётган «F» гуруҳида иккинчи турдан сўнг чигаллик томон юз тутган эди. Юқорида айтиб ўтганимиздек, гуруҳда ўтказилган икки учрашувдан сўнг ҳаммаси жой-жойига тушди. Швецияликлар ва англияликлар Аргентина ва Нигерия футболчиларини ўз ватанларига етиб олишлари учун «чипта»ларини қўлларига тутқазишди. Бугун эса бир-биридан қизиқарли бўлган тўрт учрашув бўлиб ўтади. Унда Коста-Рика-Бразилия, Туркия-Хитой, Мексика-Италия ва Эквадор-Хорватия термалари орани «очиқ» қилишади. Туркия, Коста-Рика ва Италия футболчиларининг тақдири айни шу ўйинларда ҳал бўлади.

Фурқат САНАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ёз ўтади соз

ОРОМГОҲ ТАЙЁР

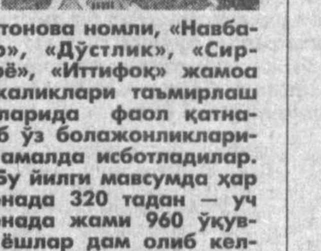

Поп туманининг Чодак қишлоғидаги сўлим гўшада туман болалар оромгоҳи жойлашган. Мактабларда ҳали машғулотлар давом этаётган бир пайтда оромгоҳни мавсумга тайёрлаш ишлари бошлаб юборилган эди...

— Биз оромгоҳни таъмирлаш ишларини хўжалик ва ташкилотларга бўлиб бергандик, — дейди Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси туман қўмитаси раиси Абдумалик Умаров. — Бу усул яхши натижа берди — оромгоҳ муддатидан олдин тахт ҳолга келтирилди. Айниқса, Поп механизациялашган кўчма колоннаси, Ш.Мирсултонова номли, «Навбаҳор», «Дўстлик», «Сирдарё», «Иттифоқ» жамоа хўжаликлари таъмирлаш ишларида фаол қатнашиб ўз болажонликларини амалда исботладилар.

Бу йилги мавсумда ҳар сменада 320 тадан — уч сменада жами 960 ўқувчи ёшлар дам олиб келгуси ўқув йилига куч тўплайдилар. Бунинг учун бу ерда ҳамма шарт-шароит муҳайё. Йўлланманинг асосий нархи 22839 сўм бўлсада ота-оналар унинг бор-йўғи 5 фоизинигина, яъни 1096 сўмини тўлайдилар.

Сўлим оромгоҳ дилбандларимизга мунтазир.

Ҳайитбой ЭРГАШЕВ.

Муқобил хизмат

ЧИНИҚИШ МАКТАБИ

Маълумки, 1992 йил февралда мамлакатимизда муқобил хизмат тўғрисидаги дастлабки муваққат низом қабул қилинган эди. Шунга асосан ўз бурчини ўтаётган ҳарбий хизматчиларнинг бир қисми заҳирага чиққунга қадар янги хизмат тизимига ўтказилди. Улар асосан 1992 йил баҳорида армияга чақирилган ва оилавий шароитига кўра муқобил хизматга жалб этилган ёшлардир.

Қисқа қилиб айтганда, МДҲ давлатлари орасида биринчи бўлиб Ўзбекистон Республикасида фуқаролар учун ҳар жиҳатдан манфаатли бўлган янги ҳарбий тартиб жорий этилди. Бу бежиз эмас, албатта. 1992 йил 3 июлда Олий Кенгаш томонидан «Муқобил хизмат тўғрисида»ги қонун қабул қилинганди. Ушбу қонунга мувофиқ муқобил хизмат Ўзбекистон фуқаролари учун мажбурий хизмат турларидан бири бўлиб, уларни халқ хўжалиги соҳасидаги вақтинчалик ёлланма ишларга жалб этиш белгиланган қатъий тартиб асосида амалга оширилади. Муқобил хизмат даврида ишлаб топилган маблағнинг йигирма фоизи давлат бюджетига ўтказилади.

Таъкидлаш керакки, бу тажриба кундалик ҳаётда ўзини тўла оқлаяпти. Ўтган давр мобайнида биргина Тошкент шаҳрининг ўзида 40 мингдан зиёд йигит муқобил хизматни ўташди. Бу нима дегани? Агар мустақилликнинг дастлабки йилларида муқобил хизматга жалб этилган ёшлар мамлакатимиздаги йирик корхона ва қурилиш иншоотларида меҳнат қилишган бўлса, эндиликда уларнинг бир қисми саломатлигига кўра енгилроқ ишларга жалб этилмоқда.

Тошкент шаҳар муқобил хизмат бўлими юқорида тилга олинган қонун талабларидан келиб чиқиб, ўз фаолиятини такомиллаштиришга ҳаракат қилаяпти. Жойларда муқобил хизматни намунали ташкил этиш, унинг сифати ва самарадорлигини оширишда кўп йиллик тажриба қўл келаётганини таъкидлаб ўтиш лозим. Бу йўналишда янги қўлланмалар ишлаб чиқилди. Муқобил хизматга раҳбарликнинг замонавий усул ва услублари амалиётга кенг жорий этилмоқда. Зеро, ёшлар тақдири учун ҳар биримиз бевосита масъулмиз. Шу боисдан муқобил хизматчиларни ижтимоий ҳимоялаш, улар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш, меҳнат қонунчилигига тўла риоя қилинишини таъминлаш, мураббийчилик ҳаракатини оммалаштириш масалаларига жиддий эътибор қаратилиб, кенг жамоатчилик билан яқин ҳамкорликда иш олиб борилмоқда.

Кундалик ҳаётда муқобил хизматнинг аҳамияти каттадир. Яъни мазкур ҳолатда қонуннинг таъсир доирасига тушган кўпгина ёшлар ҳарбий қисмларда мажбурий хизматни ўтамай туриб, жамиятга кўпроқ фойда келтириш имкониятини қўлга киритадилар. Бу — масаланинг бир томони. Иккинчи томондан амалдаги ҳарбий тартиб-қоидалар муқобил хизматга чақирилган ёшларга нисбатан ҳам жорий этилади. Улар барча тенгдошлари қатори ҳарбий тайёргарликдан ўтадилар.

Муқобил хизматни намунали ташкил этиш, ёшлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш учун барча имкониятлардан фойдаланилмоқда. Зеро, бу мамлакатимизнинг мудофаа ва иқтисодий қудратини оширишда муҳим аҳамиятга эгадир.

Хулоса қилиб айтганда, муқобил хизматни ўтаган ҳар бир йигит бу даврни яхши хотиралар билан эслаши турган гап. Негаки, муқобил хизмат янги касб-ҳунарларни эгаллаш, жамиятдан муносиб ўрин топиш имкониятини яратади. Кўплаб ёшлар хизмат муддатини ўтаб бўлгач, қадрдон жамоаларида қолиб ишлаш истагини билдиришаётгани бежиз эмас. Умуман, ўн йиллик тажриба мамлакатимизда жорий қилинган муқобил хизмат тизими ҳуқуқий-демократик давлат асосларини яратиш, унинг мудофаа қудратини ошириш, иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришда зарур аҳамият касб этаётганидан далолат беради.

Шавкат ШАРИПОВ,
Тошкент шаҳар мудофаа ишлари бошқармаси ҳузуридаги муқобил хизмат бўлими бошлиғи.

Нукусда нуфузли беллашув

Қорақалпоғистон пойтахтидаги замонавий амфитеатрда яккакураш бўйича Ўзбекистон миллий чемпионати ўтказилди. Уч кун давом этган ушбу тадбирда жаҳон ва мамлакат беллашувларида совринли ўринларни эгаллаб келаётган тажрибали спортчилар билан бирга ўнлаб иқтидорли ёшлар ҳам иштирок этишди.

«Фарзандлари соғлом юрт қудратли бўлур» шиори остида ўтган беллашувда мамлакатимизнинг бир қатор шаҳарлари, вилоятларидан келган йигит-қизлар ўз маҳоратларини намойиш қилдилар. Самарқандлик С.Сатторова, Х.Раупова, Г.Исматова, қорақолпоғистонлик Г.Қониёзова, Ю.Жусипбеков, Т.Саметова, тошкентлик А.Файзиев, Д.Проскурин ва бошқалар ғолиблик шоҳсупасига кўтарилишди.

Мусобақа спорт-шоу тарзида уюштирилиб, санъат усталари ва ижрочи ёшларнинг чиқишлари спорт байрамига алоҳида файз киритди.

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

САВОЛ БИЗДАН...

Ниамей шаҳри қайси давлатнинг пойтахти?

136-35-60

Кечаги сонда берилган саволнинг жавоби:

Камбоджа.

Бу ҳақда тошкентлик Файзулла Эшонхўжаев ҳамда Султонаҳмад Мусахўжаев хабар беришди.

«MAKSIMA» мебель салони

Италия, Испания, Польшадан келтирилган мебеллар, ёритгичлар, қандиллар, расмлар ва кўрпа-ёстиқ анжомларини таклиф этади.

«MAKSIMA» АРТ-дизайн студияси

хонадонингиз, ҳовлингиз, ландшафт дизайнини якка тартибда ишлаб беради.
Каталог бўйича буюртмангиз етказиб берилади.

Ўзбекистон бўйича етказиб ва йиғиб бериш – БЕПУЛ.

Тушликсиз ва дам олиш кунисиз ишлаймиз.

Манзилимиз:
Кунаев (Саперная) кўчаси, 46-уй.
Телефонлар: 111-14-44, 152-75-94.
E-mail: maxima@online.ru

5787/972

«Ўзбекистон» нашриёти жамоаси нашриёт ходими Шавкат Хаджиевга отаси
Ғанибой ХАДЖИЕВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Ядро физикаси институти жамоаси лаборатория мудири С. Хўжаевга падари бузруквори
САЙДАЛИ отанинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Телерадиокомпаниясининг жамоаси «Сиёсат» студияси бош муҳаррири ўринбосари Ж. Болтаевга волидаи муҳтарамаси
Саодатхон ая БОЛТАЕВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Тошкентнон» уюшмаси жамоаси уюшма раиси ўринбосари Х. Азизовга волидаи муҳтарамаси
МУҲАРРАМ аянинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг Андижон вилояти бош бошқармаси ва инкассацияси бошқармаси жамоалари устоз мураббий, республика инкассация бирлашмасининг Сирғали ўқув маркази мажмуаси директори
Боқи ХАЛИЛОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор қилади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34; 133-78-92
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва халқ таълими — 132-12-08;
Янгиликлар ва халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 576, 36491 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда операторлар **Ж. ТОҒАЕВ** ва **З. БОЛТАЕВ** томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — **Ю. ҲАМИДОВ.**
Навбатчи муҳаррир — **О. РАҲИМОВ.**
Навбатчи — **М. НОСИРОВ.**
Мусаҳҳиҳ — **Ш. МАШРАББОЕВ.**

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
[t] — тижорат материали.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Топширилди — 21.00.
1 2 3 4 5 6